

Ocenění dlouholeté práce pro Sokol, str. 1

Komentáře k aktuálním událostem, str. 4, 5

Čína neustále popravuje, rozhovor, str. 6

Nejpopulárnější pohádka ve světě, str. 11

Cimman na scéně Nového divadla, člátek str. 12

NOVÝ DOMOV

THE NEW HOMELAND

Pravda vítězí!

www.masaryktown.ca

CANADA'S CZECH AND SLOVAK NEWSPAPER PUBLISHED BY MASARYK MEMORIAL INSTITUTE INC., SINCE 1950

Stříbrná medaile A. Janoušové

O slavnostním předání Pamětní stříbrné medaile Jana Masaryka generálním konzulem ČR v Torontu Vladimírem Rumlem se dozvěděla Anička Janoušová, prezidentka Sokola Kanada, až v poslední chvíli v resortu Horseshoe Valley, kde 28. února zrovna Sokol Toronto pořádal svoje již 44. zimní hry. „Generální konzul to řekl moc hezky,“ uvedla se zaostudivě organizátorka, „ani nevím, odkud to všechno vzal...“ A tak si jen připomeňme, že do Toronta vycestovala rodina Janoušova na silvestra 1968, a vlastně od prvních momentů následujícího roku byl do programu jejich života zahrnut Sokol Toronto, který tenkrát působil ještě v Masarykově hale.

Anička zasvětila Sokolu celý svůj život. V Kanadě ale mohla svoje schopnosti všestranně rozvinout až už se jednalo o organizování různých sportovních setkání nebo koncipování prostných skladeb pro so-

le a cílům Sokola.

Co to je podle Tebe tím nejdůležitějším, nejcenějším či nejpotřebnějším, čím ses o medaili zasloužila? Nemohu to tak specifikovat. Miluji Sokol celou svou duší a cele se Sokolu a národní věci věnuji. Miluji svou vlast, ve které jsem se narodila, ale určitě jsem také hrdá Kanaďanka.

Před desítkami let se dobrovolná práce vykonávala s velkým nadšením, v současnosti se zdá, že právě lidé a nadšení ubývá. máš také takový pocit?

Ano, bohužel, ten pocit mám. Ale není třeba se vzdávat.

Kdybys měla jako matka (jako ba-bička) definovat, proč je tělesná výchova pro děti důležitá, na co by ses orientovala nejvíce?

Není nic jednoduššího: řekl to velice zvláštně a jednoduše zakladatel So-

kolky z Milwaukee.

Tvoje přání po tolika letech práce pro veřejnost?

Aby se k nám připojilo více lidí nejen v tělocvičně, ale i při organizování našich akcí. Všichni, co pracujeme v Sokole, děláme vše zdarma a pro budoucnost našich dětí. Ty si to ještě dnes neuvědomuji, ale později jistě ocení, že se jim rodiče a prarodiče tolik věnovali. PŘIPRAVILA - vk-

NOVÝ VELVYSLANEC ČR UVEDEN

Vážení přátelé, milí krajané,

dovoluji si Vás informovat, že jsem 18. února 2015 předal do rukou Jeho Excelence Davida Johnstona, Generálního guvernéra Kanady, pověřovací listiny a tímto dnem jsem se oficiálně ujal funkce mimořádného a zplnomocněného velvyslance České republiky v Kanadě.

Jmenování do této funkce je pro mne velkým závazkem a přistupuji k němu s veškerou úctou vůči všem českým spoluobčanům žijícím nejen v České republice, ale i všude na světě. Mám radost, že v průběhu příštích čtyř let budu moci věnovat zvýšenou pozornost zejména Vám, české krajské komunitě v Kanadě, a to jak prostřednictvím Vašich spolků či dalších iniciativ, tak i cestou individuálních kontaktů.

Ve své práci chci navázat na své působení v Paříži a v Ženevě, kde se mi podařilo rozvíjet neobyčejně živou a oboustranně obohacující spolupráci s výraznými krajan-

skými aktivisty. Ke krajské komunitě, a ke všem Čechům žijícím v zahraničí, jsem vždy vzhlížel s hlubokým respektem.

Věřím, že se nám zde v Kanadě společně podaří realizovat konkrétní projekty, jejichž cílem bude podpora našich tradic, uchování českého jazyka a českého kulturního dědictví.

Doufám, že se budeme pravidelně setkávat a vyměňovat si zkušenosti z kulturních a společenských podniků, které pomáhají šířit dobré jméno České republiky v zahraničí a tím i svébytnou a nezaměnitelnou identitu českých občanů. Spolu se svým týmem na Zastupitelském úřadě v Ottawě a na Generálním konzulátu v Torontu jsme připravovali reagovali na Vaše podněty a komunikovali s Vámi.

Těším se na spolupráci s Vámi a přeji Vám úspěch ve Vaší činnosti a radost v osobním životě. Se srdečným pozdravem,
PAVEL HRNČIŘ, velvyslanec

SETKALI SE V KLUBU

Podle slov producentky české televize v Torontu Nova Víze Markéty Slepčíkové se zejména technické podmínky pro televizní produkci postupně znesnadňují. Požadavek společnosti OMNI vysílat program v systému high definition přináší malým komunitním společnostem celou řadu problémů, které se promítají do potřeby investovat ke zpracování videí více peněz i času a konečně i technické zdatnosti. Teď už si nevystačí malý tým s vlastním entuziasmem naučit se ovládat technické zařízení pro výrobu domácích videí, ale musí v návaznosti na další zpracování ovládat technická zařízení na vysokém profesionálním stupni, které si ale nemůže dovolit pořídit. Proto je nutná spolupráce se společnostmi, které jsou takto vybavené. Ovšem takový výsledek vyžaduje i mnohem

více finančních prostředků než kupříkladem před třemi lety, kdy si produkce Markéty Slepčíkové vystačila. Producentka o tomto problému vlastní produkce hovořila také na setkání podnikatelů a příznivců české televize ve čtvrtek 26. února. Pokud jde o náplň vysílání, uvedla, že zůstane na stejné obsahové úrovni. Zájem komunitní TV je zobrazovat život v komunitě. A pokud je bohatý a živý, pak i programy jsou živé a různorodé. Výjimku tvořilo období, kdy se postupně najíždělo na produkci pro HD vysílání. Tehdy ale producentka nezastavila vysílání, ale přistoupila k opakovaní profilů zajímavých lidí komunit. Pokud jde o oživení programu, řekla, že má v plánu nové projekty - jako je kupříkladu zdravý způsob života, postavení mladých lidí v našich komunitách včetně mladých >3

Generální konzul ČR Vladimír Ruml a Anna Janoušová Foto I. Curilla

kolská vystoupení. Těžko počítat, kolik malých cvičenců prošlo jejími rukama. Ale jak se můžeme přesvědčit, tak Sokol je jednou z mála komunitních organizací, která se může pochlubit bohatou aktivitou, jejímž důsledkem je také přítomnost sokolského potěru.

Rádi jsme využili příležitosti, abychom oceněné položili několik otáček. Pamětní stříbrná medaile Jana Masaryka je udělována významným osobnostem krajské komunity jako výraz poděkování za šíření dobrého jména České republiky v zahraničí. Jaký význam pro Tebe tato chvíle má? Je úžasné dojmavé, že jsem dostala uznání z České republiky, a moc si toho vážím. Ale ta odměna patří všem, kdo se věnují činnosti v Soko-

kola dr. Miroslav Tyrš „Ve zdravém těle, zdravý duch“. Pokud vedeš své děti či vnoučata ke sportu - jakémukoli, a nepřeženeš to s touhou, aby tvoje dítě bylo jednou šampionem, ale dáváš mu radost ze hry a z toho, co dělá, nemůžeš udělat chybu. Bohužel v nynější době přibývá rodičů, kteří preferují hokej a jiné atraktivní sporty s vidinou, že jejich děti budou v dospělosti bohaté. Pro správný vývoj dítěte ve zdravého člověka je každý sport důležitý.

Co tobě osobně Sokol dal, čím obohatil tvůj život?

Přátelství s lidmi nejen v jednotě, ale po celém světě. Všude jsou sokolci. Dokonce i v lázních Třeboň jsem se setkala se sokolkami, které návštěvily slet v Torontu v roce 1992, a se

Jen co se zhostí nový velvyslanec ČR v Kanadě Mgr. Pavel Hrnčíř těch nejdůležitějších officialit v souvislosti s uvedením do úřadu, uskuteční se setkání s krajanami také v Torontu. A než ten čas přijde, byl tak laskav a odpověděl našemu listu na pár zvládnutých dotazů, které shrnul do následujícího vyjádření:

"Do Kanady jsem přijel s několika prioritními tématy. Mezi nejdůležitější poslání patří podpora krajské komunity a pravidelná setkání se všemi, kteří mají blízko k České republice ať již původem nebo přátelskou vazbou.

Důležitým prvkem mé mise bude podpora obchodní spolupráce mezi oběma zeměmi. Významným impulsem může být připravovaný podpis Komplexní ekonomické a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií. Českou republiku chci v Kanadě prezentovat jako zemi, která je plnohodnotnou členskou zemí Evropské unie >4

KE DNI

Rodina je zoufalá, česká vláda bezradná, nemůže rodině dát žádné záruky, nechce jí dělat falešné iluze. Z lybijského ropného pole Al-Ghani ve střední části Lybie, asi 750 km od Tripolisu, kde zaútočili radikálové IS, bylo v pondělí 9. března uneseno celkem devět lidí - Filipínci, Bangladéšan, Rakušan a Čech, 49letý Pavel, který tam pracoval v catheringu pro společnost Value Added Oilfield Services se sídlem v Maltě. Z 52 filipínských zaměstnanců firmy VAOS Oil se jich chce domů vrátit 36 (nerozumím tomu zbytku, proč tam chce setrvávat?). Mluvíci lybijské armády uvedli, že při akci útočníci zabili jedenáct strážných, některé z nich stali (kulantně řečeno na odřezání hlavy, že?) a dodal, že když to jeden ze zaměstnanců viděl, zemřel na infarkt.

České úřady se netají, že situace je velice vážná, stejná kategorie radikálů popravila nedávno 21 mladých mužů-křesťanů, a na západní jsou zejména vysazeni. Ani po 60 hodinách české úřady nevěděly, kde unesený je a zda žije.

Život na kterékoli straně zeměkoule je prosycen krví, nepřátelstvím, neuvěřitelností a záští. Ke stejnému poznání dochází i vzdělanec a intelektuál prof. Josef Skála z Vancouveru, který ve svém psaní uvedl: „Tak jsem zase dočetl nový číslo Nového domova od první do poslední řádky a opět jsi mi udělala radost. Zvláště svým sloupkem, ve kterém máš bohužel naprostou pravdu. Je neuvěřitelný, jak se naše civilizace nedokáže poučit a jak tedy hrůzně opakujeme ústupky z let před druhou světovou válkou, za který zaplatily milióny lidí smrtí a neuvěřitelným utrpením.“

Ten obrázek, kterým jsi ilustrovala vzpomínku na koncentráky, je hrůzná výstraha, která naneštěstí je už asi zbytečná. Stojíme jako civilizace na okraji propasti, která nemá obdoby, protože namísto pár desítek miliónů znacizovaných Němců máme před sebou půldruhý bilión střeďověkéjch barbarů posílených všemi vyvrhly naší vlastní společnosti a navíc je náš nepřítel rozlezelej po celém světě. Snad jediný, co nám ještě zbejvá je, aby Putin přestoupil na mohamedánství; radikalizovat se už rozhodně nemusí. A na křížáckou válku, která by jediná mohla zachovat zbytek našich životních hodnot pro příští generace, už dávno nemáme, a je na ni už desítky let stejně pozdě.

Takže nezbejvá, než se uzavřít na ten čas, který nám je ještě vymezen, do stále se zmenšujícího prostoru čtyř hrstičky blízkých duší a srdcí. Jsem moc rád, že Tě máme... smutnej poustevník Josef.“

Vím, už by bylo načase číst veselejší řádky, abychom si v sobě vytvořili optimistickou stěnu budoucnosti, a tak třeba o tom, že se blíží jaro a že teploty v Torontu vystoupaly na nulu, a že nám sluníčko prosvití mysl i duši... mějme se rádi. Třeba i pro to, o čem psal vážený vancouverský lékař a zakladatel Divadla Za rohem dr. Josef Skála.

Všechno dobré, Vaše vk

SPOLEČENSKÝ KALENDAŘ

TORONTO

NE 22.3. ve 13.00 - zdravotní přednáška s ochutnávkou (a recepty) zdravých jídel s tématem Jezte a nepřibírejte!, hala kostela St. Václava, 496 Gladstone Av., Toronto, přednáší Lubika Dančišinová, lektorka výživy, info: 647-839-7670, vstupné dobrovolné (na úhradu surovín).

SO 28.3. v 18.00 - lovecké hody pořádá v rámci akce To tu ještě nebylo J.K. Productions spolu s restaurací The Golden Pheasant, 733 Lakeshore Rd. East Mississauga (křižovatka ulic Cawtra a Lakeshore Rd. - 100 m vlevo). Jídelníček: speciality z divočáka s rýží, bažantí polévka nebo jelení guláš, cena \$26.99 a \$24.99, objednejte si místa: Patrik (905) 781 9374 nebo Jan (905) 812 5503. Přiveďte také svoje přátele.

NE 29.3. v 11.00 - oblíbené velikonocní trhy a prodej použitých knih pořádá MMI, restaurace Prague na Masaryktownu. 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto. Zájemci o stánkový prodej, ohlaste se paní Ivě (416)439 4354.

SO 11.4. v 18.00 - lovecké hody - pořádá v rámci akce To tu ještě nebylo J.K. Productions spolu s restaurací The Golden Pheasant, 733 Lakeshore Rd. East Mississauga (křižovatka ulic Cawtra a Lakeshore Rd. - 100m vlevo). Přiveďte svoje přátele. Rezervujte si místa: Patrik (905) 781 9374 nebo Jan (905) 812 5503. Přiveďte svoje přátele.

NE 12.4. v 15.00 - pořádá Torontské slovenské divadlo odpoledne slova a hudby s názvem Koncert pro dva nástroje za účasti výzračných hostí: poetka Elenka Marková z Banské Bystrice a básník slovenského původu Jan Karšai z Vancouveru. Papermill Theatre at Todmorden Mills, 67 Pottery Road, Toronto, vstupné \$10 a studenti a seniři \$5. Za TSD zvou Valéria a Dušan Tóthovi.

NE 24. 5. v 17.00 - v rámci cyklu Nocturna in the City vystoupí s recitálem Boris Krajný, piano: B. Smetana, F. Chopin, L. van Beethoven, kostel sv. Václava, 496 Gladstone Av., Toronto. Jednotlivě vstupné u dveří 25\$ (studenti 15\$). Info a rezervace dr. M. Krajný (416)481-7294 nebo web www.nocturnesinthe-city.com. Přiveďte také své přátele a nezapomeňte na muzikální děti.

PÁ-NE 1.-3.-5. - představení ND: Jára Cimrman - Český svět, rezervujte si čas. Více se dozvíte v dalších číslech Nového domova - čtěte str. 12

SO 20.6. od 14.00 - tradiční Český a slovenský den s bohatým programem a celodenním občerstvením. Info.a objednávka stánku paní Iva (416) 439- 4354.

SO 7.3. a 11.4. v 15.00 - mimořádné bohosl. firmškokat. na Masaryktownu

ČESKÁ ŠKOLA TORONTO

SO každá 9.00 - 12.00 - česká doplňovací škola pro děti ve věku 5-12 let, kterou provozuje Masaryk Memorial Institute, vyučuje jazyku českému, učebna na 918 Bathurst St., Toronto. Více o budově: www.918bathurst.com. Přiveďte svoje děti s jakoukoliv úrovní znalosti češtiny. Všechny jsou srdečně vítány. Více informací: paní Iva (416)439-4354.

ČESKÁ ŠKOLA OAKVILLE

SO každá 9.30 - 12.00 - česká doplňovací škola pro děti ve věku 4-12 let, kterou provozuje Holy Family Catholic School, 1420 Grosvenor Street, Oakville, ON L6H 3L2, HCDSB-International Languages. Info: učitelky Renata Freibergová, tel. (416)887-9863, email: renata_freiberg@yahoo.com, nebo Mariana Vieweghová, tel. (416)628-3690, email: mvieweghova@gmail.com.

ČESKÁ A SLOVENSKÁ ŠKOLA KITCHENER

SO každá 9.00 -11.30 - pro děti ve věku 4-14 let, St. Francis School, wing A, 154 Gatewood Rd. Kitchener. Zájemci, kontaktujte se v případě zájmu o českou školu s Mirkou Pirovou: mirka.pirova@wcdsb.ca, v případě výuky slovenštiny s Blankou Michale: blanka.michale@wcdsb.ca. Info: www.kwczsandslovsaks.com

SLOVENSKÁ ŠKOLA TORONTO

SO každá 9.00-11.30 - Blessed Teresa of Callcuta Elementary School, 1120 Runningbrook Dr., Mississauga.

ČESKÁ TV NOVÁ VIZE

SO každá v 10.00-10.30 a ST v 7.00 opakování - vysílá Nová Vize v dosahu Ontaria na stanici OMNI 1 (v Torontu kanál 47/kabel 4 a 169), producentka Markéta Slepčiková, tel: (647)892-6912, Nova Vize, 7 Auburn Av., Toronto, ON, novavize.ca@gmail.com, www.novavize.com - některé TV programy.

SLOVENSKÁ TV SLOVENSKÝ SVET

SO každá v 10.30-11.00 a ÚT v 8.00 opakování. Producentka Katarina Homolová. Tel: (647)233-3105, email: slovenskysvet@gmail.com, >

Číslo 4 vyšlo 12. 3., č. 5 vyjde 2. dubna, jeho uzávěrka je 27. března 2015. Noviny vycházejí každý třetí týden, v roce vyjde celkem 17 čísel.

Redakce: (647)608 1713 Píše: vera.toronto@gmail.com

www.tvsedna.com.

SOKOL TORONTO

NE 19. 4. ve 12.00 - Sokol Toronto SPRING FESTIVAL, kostel sv. Václava, 496 Gladstone Ave., Toronto, info M. Crháková (416)242-5914 nebo mariecrhak@yahoo.ca - PODROBNĚJI PLAKÁTEK NA STR. > 4

SO 30. 5. v 16.30 - Sokol Toronto Dětské gymnastické závody, Fit for Life Gym, 601 Magnetic Dr., Unit 21, North York, info: ivancurilla@gmail.com nebo hermaneks@yahoo.ca

NE 13. 6. - Sokol Toronto - Family Day Picnic, info: hermaneks@yahoo.ca

SO 8. 8. v 10.00 - Sokol Kanada Summer Games na Masaryktownu. Pokud bude přšet, je náhradním dnem neděle 9.8.

SOKOL TORONTO cvičení s dětmi

SO 16.30-18.30 (každá) - Fit for Life Gym, 601 Magnetic Dr., Unit 21, North York, info: ivancurilla@gmail.com nebo hermaneks@yahoo.ca. Posledním dnem cvičení v tomto školním roce je 13. červen.

SOKOL TORONTO cvičení dospělí

ST 20.00-21.30 - cvičení dospělí a volejbal, G. Harvey C. I., 1700 Keele St., Toronto, info: hermaneks@yahoo.ca. Poslední cvičení se koná v týdnu od 8. června t.r.

CALGARY

Český a Slovenský dětský kroužek Kulihrášek a Český a Slovenský dětský klub - semestr skončí 13. dubna 2015. Rodiče s dětmi se scházejí každé pondělí v 15.00 hodin ve Varsity Bible Church (48077 Valiant Dr. NW). Výuka dětí je rozdělena do dvou skupin. Info: Andrea Loewen - maminka Káji, Tobiáše a Aničky na tel. (403)270-8164 nebo elektronicky: andrealoewen@yahoo.ca.

SO 28. 3. v 18.30 - připravuje odbočka ČSSK Josefovskou zábavu, na kterou do Calgary srdečně zve všechny krajany a příznivce veselé zábavy, dobrého jídla a tance do Klubu veteránů. Vstupenky po \$35.00 jsou v předprodeji do středy 25. března 2015 hlavně v kanceláři Legie (403)272-5585, kde můžete uhradit vstupenky v hotovosti, šekem nebo i kredit kartou. Dále v hotovosti nebo šekem u Drahušky (278)6201 a Boženky (295)8438. Tombola zahrnutá v ceně vstupenky. Těšíme se na vás, na vaše rodiny a přátele. (S rezervací nečekejte na poslední chvíli.)

PO 31. 3. v 18.30 - výroční členská schůze ČSSK, Royal Canadian Legion - Atlantic Lounge. Přivítáme každého člena a nového zájemce o členství v ČSSK. Návrhy na nové kandidáty do výboru ČSSK zasílejte emailem calgary@cssk.ca nebo na poštovní adresu Czech and Slovak Association PO Box 355, Calgary AB T2P 2H9. Volit mohou pouze členové s řádně zaplaceným členstvím, členský příspěvek \$25.00 za rodinu a \$15.00 za jednotlivce zahrnuje roční předplatné našeho čtvrtletníku. Pokud jste si členství neobnovili do konce minulého roku, prosíme, abyste se na schůzi dostavili o něco dříve k vyřízení administrativy. Těšíme se na vás.

Červenec - tradiční piknik na Canada day (svátek připadá na středu 1.7.) - info přineseme včas.

EDMONTON

SO 28.3. ve 14.30 (do 17.00) - pořádá Společnost pro vědu a umění Edmonton (SVU) Velikonocní odpoledne pro děti a dospělé, Moravian Church (9540 83 Ave), na programu je malování kraslic, pletení pomlázek a výroba velikonocních dekorací. Přijďte také!

ÚT v 19.00 (každé první v měsíci) - pořádá SVU Edmonton přednášky na zajímavá témata, Idylwyld Community Hall, 8631 81 St NW (jeden blok na východ od Bonnie Doon Shopping Mall). (Pavel Kužel)

KITCHENER - WATERLOO-GUELPH

DOBRY DEN, zpravodaj vydává K-W-G pobočka Českého a slovenského sdružení v Kanadě pod vedením zodpovědné redaktorky Evy Kratochvilové. Redakce se těší na komentáře čtenářů.

A protože se výrobní náklady na tisk a poštovné každoročně zvyšují, oceňujeme každý finanční podporu svých odběratelů. Šeky laskavě zašlete na: Czech and Slovak Association of Canada, K-W-G Branch, 550 King St. NE, PO 42053 Waterloo, ON, N2L 6K5, Canada.

MONTREAL >

We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund (CPF) of the Department of the Canadian Heritage.

Canada

► **MONTREALSKÝ VĚSTNÍK:** „MADE IN HONG KONG“ - Jak je čtenářům důvěrně známo, uzavírá Věstník je 20. každého měsíce a nezáleží na tom, kde se právě v té době nachází jeho šéfredaktorka. Za posledních deset let byl Věstník sepsán a poslán do tisku z nejrůznějších zemí světa čtyř kontinentů. A právě toto číslo, které se vám dostává do rukou, je „Made in Hong Kong“, kde právě manžel paní šéfredaktorky pracuje v rámci svého „sabbatical leave“ na projektech v oboru tenkých vrstev a inženýrství povrchů ve spolupráci se City University of Hong Kong. (Pozn. red. Nového domova: Šéfredaktorka MV a montrealská spisovatelka Alena Martinů zahájila zajímavý seriál o svém pobytu mimo Kanadu, čtěte 2. část na str. 13.)

SO 4.4. v 15.00 – pořádá odbočka ČSSK velikonoční pomlázku (malování vajíček a plnění pomlázky) pro děti, salónek (lounge) kostela Sv. Ignáce, 4455 West Broadway (tam, kde bývá bazar). Děti i jejich rodiče si opět budou moci uplést správnou velikonoční pomlázku a namalovat velikonoční kraslice. Proutky na pomlázku obstaráme. Maminky a babičky, potěšíte své děti dobrým pečivem. Svoji účast nahlaste do 20. 3. na sbertl@videotron.ca, nebo Emě Košacké na tel. (514) 735-5795, s kolika dětmi hodláte přijít. Děkujeme a těšíme se na shledanou. (AM)

ÚT 19.4. v 19.30 – odbočka ČSSK pořádá výroční schůzi, Čs. Dům, 6540 McKinnon. Všichni členové jsou srdečně zváni. (Ema Košacká)

NE 19.4. v 11.00 – bohoslužba v kapli Loyola High School, 7272 Sherbrooke St., Montreal

SOKOL MONTREAL

Každý čtvrtek ve 20.00 - Sokolský volejbal, Coronation Elementary School, 4810 Van Horne. Informace můžete dostat u náčelníka Sokola Montreal Josefa Hřiba na tel. (514) 683-2092.

MONTREALSKÝ VĚSTNÍK je zasílán zdarma, ale finanční příspěvky jsou vítány. Pošlete laskavě příspěvek na adresu: 5080 Glencairn Ave, Montreal, QC H3W 2B4. Šek vystavte na „Czech and Slovak Vestník“. Dotazy a informace: montrealvestnik@gmail.com. Více: www.montrealvestnik.com

WINNIPEG

PÁ v 18.00 (každý třetí v měsíci) - servírujeme bramboráky, všichni jste vítáni, CCBA bar je otevřený ČT-SO.

ČT (každý) v 19.30 – Czech School Classes - volejte 722 7209 nebo helstel@shaw.ca

Redakce Říčky uvítá příspěvky, připomínky, ohlasy, dopisy, články, recepty i dobré nápady. Také nabízí místo pro inzerci pro firmy i soukromníky. Zasiľte na email rievka@czechslovakbenevolentassoc.ca. Czech-Slovak Benevolent Association, 154 McKenzie Street, Winnipeg, MB R2W 5A2, tel: (204)589 7483.

SEASONAL HELP WANTED AT MASARYKTOWN PARK, SCARBOROUGH

WE ARE LOOKING FOR A SELF MOTIVATED PERSON, IN GOOD PHYSICAL HEALTH, TO UPKEEP AND MAINTAIN PRIVATE PARK IN BEST POSSIBLE CONDITION AT ALL TIMES.

SKILLS REQUIRED:

- Operating small tractor and medium size grass cutting machine
- Use of basic tools, chain saw, gas trimmer, small engine garden equipment etc.
- Painting - outdoor and indoor

DUTIES:

- Keep park and parking area clean at all times
- Trim trees and hedges
- Landscaping and grass cutting
- Gardening
- Maintain public washrooms in the park
- Small repairs to equipment, outdoor furniture and buildings

SOME EXPERIENCE IS REQUIRED and RELEVANT REFERENCES NEEDED

Start date is April 1st or 15th depending on weather, full time 8.00 am to 4.00 pm, end date October 30th

Location is Masaryktown Park at 450 Scarborough Golf Club Road, Scarborough, ON M1G 1H1

For more information:

Office Telephone: (416)439-4354 or

e-mail: office@masaryktown.ca

Office open: Tuesday, Wednesday, Thursday

BLAHOPŘÁNÍ DO MONTREALU

Manželé Karel a Olga Velanovi oslavili velké životní události - své 97. narozeniny a již 74. výročí svatby. Naše mecenáše není třeba čtenářům představovat – pan Velan jako mezinárodní významný průmyslník pomohl mnoha organizacím i jednotlivcům ať už finančně nebo tím, že je zaměstnal ve své firmě, a paní Olga se dlouhá léta věnuje dobročinnosti nejen v rámci československé komunity, ale i v mezinárodním měřítku. Manželům Velanovým patří velké díky za jejich činnost. K jejich narozeninám jim přejeme hlavně dobré zdraví, mnoho spokojenosti a energie do dalších let. (AM, MONTREALSKÝ VĚSTNÍK)

Dětské bruslení a hokejový trénink

V ČSSK vznikla myšlenka uspořádat hokejový nábor a školu bruslení pro české a slovenské děti žijící ve Vancouveru. Účelem bylo setkat se během hokeje a bruslení, tedy sportovních aktivit v rámci naší komunity, která se nadále rozrůstá o nejmladší členy. Dalším cílem bylo dát dětem možnost komunikovat v českém a slovenském jazyce mezi sebou a s trenéry, poznat nové kamarády a v neposlední řadě poskytnout rodičům trochu oddechu. Druhý víkend v únoru je v BC věnován rodinám, což byla ideální příležitost k uspořádání tohoto plánu. Led byl rezervován na náklady ČSSK a zápisné bylo dobrovolné.

V hojném počtu jsme se sešli 8. února t.r. na zimním stadionu 8 Rinks v Burnaby. Osm hokejistů v plné výstroji ve věkové kategorii 8-12 let a 10 chlapců a děvčát, kteří se přišli s ledem teprve seznámit. Nejmladší účastníci Monice Žatka jsou 3 roky. Ledová plocha byla rozdělena na dvě části, kde za pomoci hráčů místního česko-slovenského týmu Lions a dalších dobrovolníků proběhl hodinový trénink. Děkujeme našim trenérům: Peter Gajdoš, Paul Lewarsky, Walter Friedmann, Marian Čabelka a Jan Jarolím.

K vidění bylo nejen plno snahy, soutěžení a radosti z pohybu, ale zároveň, jak už to ve sportu a životě bývá, se akce neobešla bez slziček třeba po nárazu hokejkou - ovšem nic vážného. Dobrovolníci v rolích trenérů museli hlas zvýšit minimálně a celý trénink byl zakončen hromadnou bitkou...pardon, fotkou. Závěrem děkujeme všem zúčastněným za to, že přišli, a dobrovolníkům za jejich pomoc. V případě, že máte zájem o zopakování tréninku a chcete své dítě přihlásit na další hokejovou akci, anebo víte o výhodném pronájmu ledové plochy, prosím, kontaktujte ČSSK nebo Jana Jarolíma (jarolimjan@gmail.com). Noví účastníci jsou vždy vítáni. Děkujeme, a hokeji zdar!

JAN JAROLÍM A LENKA DE GRAAFOVÁ, POŘADATELE ZA ČSSK

Pozor: Na jaře připravujeme fotbalový trénink pro děti v rámci sportovního využití. Sledujte ČSSK emaily a Facebook https://www.facebook.com/ČSSKVAN. FOTO LENKA DE GRAAFOVÁ ZPRAVODAJ Č. 1, 2015 PŘÁVĚ VÝŠEL

ČESKÁ KNIHOVNA MASARYKOVA INSTITUT V TORONTU

ST 16.00 - 21.00 Info 416.439 0792

Kancelář MMI (416) 439-4354
také časopisy, filmy, DVD, noviny ND
450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto, ON

SETKALI SE V KLUBU

► ze str. 1 Kanadánů, kteří nějakým způsobem přecházejí do našich aktivit,

události ze života kanadské společnosti apod. Konečně, diváci si také mohou náměty zvolit sami.

„Založili jsme novou službu: kdokoliv si může zakoupit finanční podporu na program jako sponzorský vzkaz – „tento program vám přináší“, jehož hodnota činí 500.00 dolarů, s fotografií sponzora. Chtěli bychom zvídětelnit dárce, kteří podpořili TV většími i menšími finančními částkami. Nadále ale zůstává pro diváky otevřená možnost podat si různá oznámení, vzkazy, reklamy, pozvánky. Myslí si, že při síle 700 diváků za týden a potenciálu 50.000 diváků jsme schopni oslovit mnoho lidí.“

„Založila jsem při televizi Klub podnikatelů, což je sdružení, kam mají přístup i veškeré podporovatele televize a spříznění známí. Scházeli jsme se až čtyřikrát v roce, setkání byla zajímavá, libala se. Měla sloužit jako networking mezi lidmi, kteří si vyměňují služby. Ted ale přemýšlím o zpestření, které by se mělo dít hlavně formou přednášek zajímavých osobností v komunitě zatím neznámých,“ předeslala producentka, když hovořila o dalším posláním Klubu.

O tom, že má smysl je pořádat s podnikateli a příznivci české TV, svědčí i zájem účastníků jejich program obohacovat. Kupř. malíř Jiří Tomiška radí, aby se Klubů zúčastňovali také diváci, jimž je TV blízká, známá dramaturgyně a režisérka Olga Turoková navrhuje hledat náměty, které diváčkou obec sjednocují, jako setkání se zajímavými lidmi, beseda nad zajímavými tituly knížek, vyprávění byznysmenů o jejich začátcích apod. Lubika Dancišinová se rovněž přiklání k setkání se zajímavými lidmi, k prezentacím na různá témata, nezavrhuje ani zajímavý krátký tematický film. Všichni se sjednotili ale

v tom, že se takových setkání mají účastnit i zájemci z řad diváků.

Další takové chystá producentka Markéta Slepčíková zřejmě na začátku června. Kdo bude hostem se čtenáři brzy dozvědí.

„Vítězek z večera používáme na podporu našeho programu,“ uvedla závěrem producentka a organizátorka večera, na němž uvítala také generálního konzula ČR Vladimíra Rumla, který, stejně jako ostatní, ocenil odbornou prezentaci dr. Jaromíra Bertlíka z Akuny o zdravé výživě jako prevenci vážných chorob. A také tentokrát se o cathering postaral k všeobecné spokojenosti Sváta Milítky. ■ FOTO DAVID HORÁK

Dá se věřit novinám, že jsou nezávislé, když je vlastní byznysmen a šéf politického hnutí? Podobná otázka: Nakolik je možné věřit nezávislosti takových novin, když se onen byznysmen a šéf politického hnutí stane oligarchou? Například místopředsedou vlády a ministrem financí. Nehovoříme o Rusku nebo Ukrajině, ale o České republice, kde je takovým oligarchou Andrej Babiš. Majitel mamutího holdingu Agrofert, šéf politického hnutí ANO a od ledna 2014 vysoký politik: vicepremiér a ministr financí české pražské vlády.

Prosperující Agrofert, jedna z největších firem v českých zemích (s působností také na Slovensku) se orientuje na zemědělský a s ním související potravinářský byznys. Podniká rovněž v oblasti chemického průmyslu. Pozornost na sebe tento gigant upoutal v červnu 2013, kdy její šéf Andrej Babiš koupil dvě významná periodika – Mladou frontu Dnes (MF DNES) a Lidové noviny (LN). Mnozí v této „oligarchizaci médií“ spatřovali čertovo kopytko – nebezpečí pro svobodu slova. Kromě jiných šéfredaktor LN Dalibor Balšínek a několik významných žurnalistů tohoto listu. Proto z něj odešli a založili internetový zpravodajský server Echo24. To bylo v březnu 2014,

O (NE)ZÁVISLOSTI MÉDIÍ

Pro ND Lubomír Stejskal

kdy už byl Babiš ve vládní funkci. Přibližně po čtvrt roce se vzdala funkce šéfredaktorky MF DNES Sabina Slonková. Později svůj odchod vysvětlila slovy, že nelze vést nezávislé noviny, pokud je jejich majitelem politik.

Nabízí se otázka, jestli obavy o ztrátu nezávislosti nejsou přehnané a jestli nový majitel (Babiš) je to zasahovat do obsahu novin. Odpověď přinesl konec minulého měsíce. O víkendu, na přelomu února a března, se konal v Praze sjezd Babišova hnutí ANO. Tři dny před sjezdem (25.2.) otiskly Lidové noviny článek politologa Stanislava Balíka z brněnské Masarykovy univerzity s kritickým obsahem vůči ANO. Den poté na tento text zareagoval ve stejných novinách Andrej Babiš, který byl na oplátku kritický k politologu Balíkovi. Do tohoto okamžiku jsme byli svědky standární demokratické výměny názorů.

Zlom přišel posledního února. Na ten den si MF DNES objednala u Stanislava Balíka podobný text – rovněž ke sjezdu hnutí ANO. Politolog článek včas dodal, aby se o dvě hodiny později dozvěděl, že jeho otištění bylo zakázáno. Není těžké si představit, kým byl článek zakázán. Tento neblahý příběh potvrzuje širší význam slov žurnalistky Slonkové: že nelze dělat nezávislé noviny, pokud je jejich majitelem politik.

O co jde, vyjádřil jiným úhlem pohledu a tak trochu kouzlem nechtě-

ného, v Itálii působící český filozof Václav Bělohradský. Jako host sjezdu ANO vystoupil s projevem, v němž pronesl pozoruhodnou větu: „Když vstupuje do politiky hnutí jako vaše, v němž se moc politická, ekonomická a mediální propojuje ve zcela nové míře, je to jistě důvod k ostražitosti (ne však k demonizaci a blbě náladě, dodal Bělohradský).“ Zlatá slova, pokud jde o ostražitost, zejména po zkušenosti Stanislava Balíka s MF DNES vlastněnou politikem a ekonomickým bosem Andrejem Babišem.

Věc má i svoji komickou stránku. Andrej Babiš sice dokázal zabránit otištění kritického textu politologa Balíka ve svých novinách, nikoli ovšem tomu, aby vyšel jinde. Vzápětí ho totiž publikoval server Echo24.

PS.: Podobným procesem si prošli i na Slovensku. Loni na podzim vešlo ve známost, že majitelem deníku SME se stane finanční skupina Penta, kterou tyto noviny často kritizovaly kvůli vážným podezřením týkajícím se korupce a spojení velkého byznysu s politikou. Část redakce SME ve čele s šéfredaktorem Matúšem Kostolným dala proto výpověď – podobně jako jejich čeští kolegové v „kauze Babiš“ se obávali, že bude ohrožena novinářská nezávislost. Začátkem tohoto roku založili internetové noviny Denník N (N jako nezávislost), které mají od konce ledna také tištěnou verzi. ■

Nový velvyslanec ČR

(dok. ze str. 1)

► ze str. 1 a patří i do společnosti nejbohatších zemí světa sružující se v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Další mojí prioritou bude vědecko-

technická spolupráce s cílem zvýšit technologickou úroveň česko-kanadských obchodních vztahů, a proto v neposlední řadě budu usilovat také o intenzivnější spolupráci mezi univerzitami obou našich zemí. Myslím, že v oblasti výměny studentů máme značný potenciál a doufám, že se mi podaří do České republiky přilákat kanadské studenty ve větším počtu, než tomu bylo doposud. Rada českých univerzit nabízí několika semestrální výuku v angličtině, zejména v technických oborech.

Česká republika rovněž disponuje obrovským kulturním bohatstvím. Obohatit kanadské publikum lze různými způsoby: například jej budeme zvat k nám domů, kde můžeme kanadským turistům nabídnout atraktiv-

ní historické památky, které v mnoha případech figurují na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Můžeme je pozvat i do světověznámých lázeňských center a ve všech větších městech se setkat i s vynikajícím živým uměním, ať již na koncertech klasické hudby nebo v četných galeriích současného umění. Jiný způsob, jak oslovit kanadské publikum, je podpora vystoupení českých umělců v Kanadě.

Doufám, že se mi podaří v průběhu příštích čtyř let představit kanadským občanům Českou republiku jako moderní přátelskou zemi, a že společně se svými spolupracovníky vytvoříme atraktivní kontaktní místo v Kanadě pro všechny, kteří mají zájem naší zemi navštívit jako turisté, nebo v ní i podnikat. " ***

Pavel Hrnčíř se narodil 23. března 1961 v Bilovci. Český diplomat vystudoval Filozofickou fakultu UK v Praze, studoval i ve francouzském Štrasburku na Národní škole státní správy, ovládá jazyk francouzský a anglický.

Na různých pozicích získal celou řadu cenných zkušeností – v Památníku národního písemnictví, byl šéfredaktorem časopisu nezávislých organizací, na MZV pracoval v Odboru kulturních a krajanských vztahů, dále na zastupitelském úřadu ČR v Paříži, byl členem Stálé mise ČR při OSN v Ženevě - zástupcem velvyslance, členem Stálé mise ČR u Rady Evropy ve Štrasburku, vedoucím Stálé mise, členem Řídícího výboru Roz-

vojové banky, účastnil se na pozorovatelských volebních misích EU a OBSE (Pobřeží slonoviny, Tunis, Kazachstán, Madagaskar), jako člověka se zájmem o lidská práva a humanitární pomoc ho snaha pomoci zavedla také do barnských útečeneckých táborů v Thajsku. Naposledy působil jako zástupce ředitele v Odboru politického plánování.

Média o něm tvrdí, že je zapřísněný pacifista, že propaguje zeleninovou stravu, i když sebekriticky přiznává, že by měl začít u sebe. Je otcem dvou dcer a žije v Praze na Malé Straně.

A ještě něco moc sympatického můžeme uvést na adresu člověka, který v diplomatických službách ČR pracuje od r. 1994: je autorem knížek pro děti - Komínek a Budiček (2007, nominace na Zlatou stuhu IBBY) a Mámo, táto, pojďte si hrát na balón (2010). Tou poslední je Plechová Mina. "I přes vypjatou dějovou zápletku spočívající v cestě vojáka za minou ohroženým dítětem, kontaktuje autor malé čtenáře harmonickým způsobem, neboť kombinuje nebezpečnou atmosféru bojů s kreativním prostředím zeleninových městeček, heřvivými fragmenty domova a citlivostí dětského vnímání," napsala Hana Lavičková ve své recenzi před zhruba dvěma roky. Diplomát s fantazií a tvůrčím duchem.

Srdečně děkujeme, pane velvyslance, za Váš čas a přejeme Vám jenom radostné výsledky.

Velice rádi se budeme podílet na propagaci úspěchů spolupráce mezi oběma zeměmi. VĚRA KOHOUTOVÁ

SOKOL TORONTO SRDEČNĚ ZVE VEŘEJNOST
SOKOL TORONTO CORDIALLY INVITES YOU TO

NA 7. JARNÍ FESTIVAL The 7th ANNUAL SPRING FESTIVAL

NEDĚLE 19. DUBNA ve 12.00
on SUNDAY, APRIL 19th at 12.00 pm

HALA KOSTELA SV. VÁCLAVA 496 GLADSTONE AVENUE, TORONTO
SOCIAL HALL OF ST. WENCESLAUS CHURCH, 496 GLADSTONE AV., TORONTO

- Oběd (vaří Květa Králová, původně Prague Deli): svičková, káva, moučník \$20 dospělí, \$10 děti / main course, coffee, dessert: \$ 20 adults, \$ 10 children
  - Ukázky cvičení dětí /children gymnastics performances
  - Zástupci Pan American Games podají informace o hrách a zodpoví otázky / a representatives of the Pan American Games will inform about events and will answer questions
  - Informace o příštích akcích Sokola/ information of future Sokol events

AFTER LUNCH YOU WILL ENJOY PERFORMANCES OF SOKOL CHILDREN AND GET A CHANCE TO GET AN INTERESTING INSIDE INTO THE PAN AMERICAN GAMES FROM A REPRESENTATIVE OF THE PAN AMERICAN GAMES

Rezervace: Hana Jurasek (905) 838-5269 OR hana.jurasek@yahoo.ca

Vražda Borise Němcova jde na konto Putina

Nedalo mi, abych neposbíral prostřednictvím německé rozhlasové stanice Deutschlandfunk současné mínění ze světa k události, která námi všemi otřásla: vražda Borise Němcova.

Větou v titulku mého příspěvku začíná komentář švýcarských novin NEUE ZÜRCHER ZEITUNG AM SONNTAG z prvního březnového dne roku. Švýcarské noviny jsou obdoba oblíbeného německého týdeníku Welt am Sonntag: Začátek jara jsme si zcela jistě všichni představovali poněkud jinak. Autor komentáře ve švýcarských novinách je přesvědčen, že pětápadesátiletý ruský kritik současného ruského režimu Boris Němcov se stal obětí nenávisti šířené v zemi Vladimírem Putinem. Kritici jeho politiky se stali zejména po okupaci Krymu a zahájení nevyhlášené války proti Ukrajině doslova nepřá-

te. Ukrajinské noviny NOVOJE VREMJA komentují výrok ruského prezidenta, který vraždu Němcova nazval provokací. V posledních měsících se Putinova zpravodajská „mašinerie“ soustředila na nenávistné útoky proti tzv. „páté koloně“ - proti všem těm v Rusku, kteří protestovali a protestují i nadále proti mezinárodně protiprávnímu připojení Krymu k Rusku a válce na východní Ukrajině. Němcovo-vo jméno stálo zcela nahoře na listině „zrádců národa“, kolující po internetu. Významnou roli sehrála die ukrajinského deníku v ozvužení současného vyhrcovaného ruského antisemitismu i skutečnost, že Němcov byl židovského původu.

Německé noviny RHEINPFALZ AM SONNTAG (česky Porýní-Falko v neděli) komentovaly tuto událost následovně: Boris Němcov je mrtev a Rusku chybí charismatický vůdce.

li lidu. Toto nepřátelské ozvužení přímo vyzývá k násilí - o to více, že pachatelé se mohou spojit na to, že i tento případ, stejně jako téměř všechny předchozí politicky motivované vraždy novinářů a obhájců lidských práv, nebude s velkou pravděpodobností nikdy objasněn. To, čeho chce Putin dosáhnout, je stav, v němž se nikdo v zemi napříště neodvážá protestovat proti válce, zvláště a korupci vládců současného Ruska. Norské noviny AFTENPOSTEN míní, že Němcov vložil prsty do otevřených ran, kterými je bezbřehá korupce v současném Rusku. V těchto kruzích je třeba hledat vraha, či spíše objednatel vraždy, tvrdí. Dle Putina běží objasňování vraždy „na plně obrátily“. Což si v jeho terminologii lze vyložit tak, že na konci bude nejspíše obviněna zcela nevýznamná osoba v hierarchii daného případu. Je a zůstane i nadále paradoxem, že Putinova obliba v zemi je postavena na přesvědčení většiny ruského národa, že má ve svém vládcovi čestného politika, který je ochoten zemi uvést do pořádku. Tuto lež Němcov odhalil.

Srbský deník POLITIKA k tomu dodává: Němcov chtěl prokázat, že se Rusko vměšuje do ukrajinského konfliktu a chystal se zveřejnit příslušné důkazy. Němcov byl jedním z nejostřejších kritiků ruského prezidenta. Nespokojil se s všeobecnou kritikou Putina a jeho režimu, chtěl zásadní politickou reformu v Rusku, tvrdí autor komentáře v srbských novinách z 1. března t.r.

Tak jako tak nemají kritici současného režimu v Rusku naději být vyslyšeni. Souhlas se současnou politikou Kremlu vyslovilo po obsazení Krymu přes 80 procent ruského obyvatelstva. Ukazuje se, že pro „lvana normálního spotřebitele“ (autorem komentáře převzato z oblíbeného německého výrazu pro běžného občana „Otto Normalverbraucher“, což doslova v překladu znamená „Ota - normální spotřebitel“ - pozn. autor) je velmocenský statut Ruska důležitější než jeho životní úroveň. Odpůrci Putinovy politiky jsou pro Rusy „pátou kolonou“, dodává německý deník ve svém komentáři.

Kdo je přístě na řadě? - ptá se švédský deník DAGENS NYHETER ve svém komentáři. Němcov byl kdysi považován za Jelcinova nástupce (v posledním okamžiku se však Jelcin rozhodl pro Putina. Němcov to ve svém rozhovoru s novináři krátce před svou smrtí komentoval s lehkou, trochu smutnou ironií jako největší Jelcinovu chybu - pozn. autor). Jak by Rusko dnes pod jeho vedením vypadalo, se už nikdy nedovíme. Zato víme dobře, jak vypadá pod vedením Putina - dodává švédský komentátor. Západ pro Putina není partner, nýbrž protivník. Vliv Ruska na sousední země není získáván na základě mírové spolupráce, nýbrž na základě vojenské převahy a hrubého násilí. V takovém ozvužení se stávají lidé jako Němcov „divokou zvěř, určenou na odstřel“ - končí svůj komentář poněkud pochmurně švédský de-

nik DAGENS NYHETER.

Co dodat? Možná to, že zpravodajka českých LN paní Procházková v jednom z nedávných vydání tohoto deníku popsala dávno předem vypracovaný ruský plán na obsazení celé Ukrajiny. Anebo to, že aktuální sobotní vydání zmíněných novin uvádí pozoromným pozorovatelům již delší dobu známou skutečnost, že svět driftuje (v češtině dnes obvyklý poangličtělý výraz uveden bez uvozovek) doleva. A to zejména státy jižní Evropy - zůstaneme-li v Evropě. Za povšimnutí stojí také poznámka téhož deníku, že důsledku budoucího národnostního složení (a tím zároveň politické orientace obyvatelstva) - čeká v příštích letech i USA velké politické „zemětřesení“. Země jižní Evropy jako Řecko a další, považují někdejší nadvládu Sovětského svazu nad zeměmi střední a východní Evropy za „okrajovou záležitost“, za nedůležitou epizodu v dějinách kontinentu - dodávají v jiné souvislosti LN.

Nakonec možná to, co mi minulý týden doslova vyrazilo dech při čtení největšího německého deníku DIE WELT, do něhož přispívám svými politickými komentáři. Dle posledních průzkumů veřejného mínění si v Německu každý pátý občan této země přeje „levicovou revoluci“ (uvedeno a přeloženo doslova a do písmene!). Co na závěr? Asi jen hodně štěstí nám všem! Jan Vaněk, Lucembursko Volně přeloženo a komentováno ze světového tisku: Lidové noviny z 9. týdne 2015, Mezinárodní tisk 1.3.2015, Neue Zürcher Zeitung am Sonntag, AFTENPOSTEN, Norsko (<http://www.aftenposten.no>), POLITIKA, Srbsko (<http://www.politika.co.yu>), RHEINPFALZ AM SONNTAG, Německo (<http://www.rheipfalz.de>), DAGENS NYHETER, Švédsko (<http://www.dn.se/>), NOVOJE VREMJA, Ukrajina

JAN VANĚK, LUCEMBURSKO

***

Boris Němcov, vedoucí ruské opozice, hrdina a statečný bojovník za demokracii, byl v noci 27. února na sobotu v Moskvě brutálně zavražděn. Setkala jsem se s ním osobně, když byl v roce 2012 pozván Central and Eastern European Council do Toronta.

Sympatický, inteligentní, mladě vyhlížející muž s pevným stiskem ruky. Měli jsme s ním společnou večeři, při které nám výbornou angličtinou vyprávěl o otěsněných poměrech v Rusku, hlavně o korupci. Vzpomněl mi, jak jednou byl uvězněn za to, že na ulici v Moskvě nesl ruskou vlajku, což byl podle pana Putina trestný čin. Přá debatě u stolu mně řekl, že rád jezdí do Prahy a že podle jeho názoru je Praha nejkrásnější město na světě - už se tam nikdy nepodívá. Jasně, byl „veš v Putinově kožichu“, a museli ho odstranit. Boris se touto hrozbou netajil, byl si jí vědom, ale statečně pokračoval v boji proti korupci.

Jeho smrt není marná - bude vzorem dalším bojovníkům za demokracii a svobodu. Jeho kolegové říkají, že práce bez něj bude těžší, protože to byl on, který je spojoval. My, členové CEEC, nikdy nezapomeneme na setkání s tímto neobyčejným hrdinou!

RADMILA LOCHEROVÁ, členka CEEC výboru a předsedkyně torontské odbočky ČSSK ■

Úzkost dokáže klíčit v mozku rychle jako plevel v zahrádce. Kamarád Mervyn tímto časem říká nahlas "No panic, please" členům klubu Cicero. Zdeněk mi pošeptal do ucha, že kdyby Mervyn znal knihu Dobrý voják Švejk, pak by věděl, že tato věta pochází od závodčího "Jen žádnou paniku" vyslovenou v ožralosti, když vedl zatčeného Švejka do Pisku v čase Švejkovy anabáze. Též mne ta paralela mezi slovy Mervyna a závodčího (o 100 let dříve) pobavila a optal jsem se Zdeňka šeptem: Byl Švejk pesimista?, což Zdeňka rozesmálo nahlas. Mervyn nás stáhl do 21. století otázkou, zda radikalizace je skutečnost anebo mediální hluk? Zdeněk bez váhání řekl: „Radikalizace patří k mladým mužům tak jako podprsenka k kuberťákům a nestojí to za řeč. Eva se tomu přirovnání uchechtla a řekla, že mladí radikálové se hemží všdycky, akorát jsem tomu nevěnoval pozornost. „Co to povídáš“, ohradil se Bernie: „Stínání hlav není dost na to, abychom se neděšili zítřka?“ „Copak zděšení kdy komu pomohlo?“, optal se vyzývavě Fred, opatrný cifřspion. „Nepomohlo“, přikývla Eva, „ale fakta pravidla pomáhají rozjasnit chmury.“ „Já vám povím fakt“, vtrhl do řeči Jim Geese, „moje hvězda posledního týdne je Bibi Netanjahu a jeho výzva americkým kongresmenům, a dodal: „Bibi zasvitl v těch politických zvátech jako kometa nad Betlémem!“ Kdyby nás v klubu bylo víc jak tučet, hodilo by se říct „oživení v sále“.

Je to pravda nastokrát, lotrům nelze utíkat

Pro ND Rošťa Firla

Premiéra Izraele ve Washingtonu nejspíš sledovali všichni, a každopádně Obamova nechuť k tomuto proslovu zvýšila postavení Izraele a snížila akce chabého prezidenta na cenu bankrotového výprodeje. „Nový formát Winstona Churchilla koncem třicátých let minulého století“, řekl Mervyn pevně, protože on je Brit jako byl Winston.

„Viděli jste film Gathering storm?“, optal jsem se a kdosi mi připomněl, že Mervyn rozdal DVD členům klubu před pár lety, tedy před zvolením Obamy na druhé prezidentské období; tehdy Mervyn řekl zapamatovatelnou větu: „Podívejte se na film o vůdci do deštivých dnů.“ Ted zopakoval hlavní motiv filmu, že Winston od nástupu Hitlera a nacismu v Německu v roce, a ještě víc po okupaci Porúří, varoval před agresivním nacismem členy Parlamentu, psal nesčetné články do novin pro britskou veřejnost a vyslovil si přezdívkou válečného štváče; Churchill usiloval zabránit ponižující Mnichovské dohodě zamýšlející výměnit Sudety za uspokojení nacistické expanze. Když premiér Chamberlain s francouzským Daladierem podepsali mnichovský diktát, Winston vyslovil větu: „Pane předsedo vlády, měl jste výběr mezi hanbou a válkou; zvolil jste hanbu a budeme mít válku“, a do roka byla Evropa v ohni. Chamberlain v hanbě a Churchill premiérem a vůdcem proti nacismu. Všichni poslouchali ta známá fakta a Mervyn pokračoval, že 80 let po mnichovské kalamitě se situace opakuje s novými hráči ve stejném hanebném vyjednávání mezi Íránem a USA v Ženevě o umírnění atomového nebezpečí na Blízkém východě.

„Bibi Netanjahu je podobný Winstonovi“, řekl Bernie bez otázky.

Eva řekla, že dokud Írán nezastaví a pod mezinárodní kontrolou nezničí 9000 odstředivky na obohacování uranu, je vyjednávání s Íránem stejně ponižující a hanebné jako byla mnichovská dohoda. „Proč je to Bibimu a nám zcela jasné, a Obamovi v Bílém domě nikoliv?“, zeptal se Fred a hned si sám odpověděl: Protože demokratický zvolený prezident chce mír a dohodu pro mírumilovný svět, ale padouši jako ten plevel v zahrádce vyrůstají v každé době a dusí nás všechny s horlivou pomocí mladých mužů, kteří ve válce vidí své naplnění. „A protože jsme v klubu Cicero senioři, kteří vědí, co se dozvěděli, nastala jakási skličnost plynoucí z naší bezmocnosti změnit, co se nedá změnit. Eva připomněla, že Bibi veřejně slíbil, že Izrael zabraní konstrukci íránské atomové bomby svou vlastní silou, ať to stojí co to stojí, protože Írán je v pozadí a podporuje radikální terorismus, kde všude může. Zdeněk se na Evu usmál přes stůl a optal se: „Kdy to začne?“

„Zitra, pozití!“, řekla Eva hlasem pevným, „protože to je nutné.“ „A přiskočí spojení Izraele na pomoc?“ optal se Fred s ironií v hlase, a Eva řekla smutně „Snad.“

Mervyn, aby měl poslední slovo řekl, že nechce vidět válku, ve které budou naši synové, a později, že nemůžeme zasít ještě větší válku pro naše vnuky cestou dohody s Íránem o pozdržení atomové bomby. Zapsal jsem a položil tužku - byl čas jít domů a venku svítá sluníčko a snih taje a svět byl hezký a lidi se usmívali, neb mir je pro lidi prima, ale mir, tak jako kvetoucí zahrádka, musí být chráněn před agresivním plevem - tedy padouchy, kteří kazí tuto krásnou zemkulicku. ■

Jatka za mřížemi. Publicista líčí byznys orgány vězňů v Číně

Zdeňka Trachtová idnes.cz

Vypovědi desítek očitých svědků podle amerického publicisty Ethana Guttmanna dokazují, že jsou čínští političtí vězni, zejména členové hnutí Fa-lun-kung, zneužíváni jako nedobrovolní dárci orgánů. „Čína dosáhla takové lékařské zkaženosti, jaká má precedent snad jen u nacistů,“ řekl Gutmann v rozhovoru pro iDNES.cz.

Ve své knize *The Slaughter* (Jatka, pozn. red.) popisujete, jak jsou čínským vězňům odbírány orgány pro komerční transplantace. Ke stejným závěrům ve své zprávě z roku 2008 dospěli i kanadští právníci David Kilgour a David Matas. Jaké pro to existují důkazy?

Navzále jsem na zprávu Kilgoura a Matase. Skoro všechny mé důkazy pocházejí ze sedmiletého terénního výzkumu. Z dlouhých a důkladných rozhovorů s bývalými vězni i lékaři, se skutečnými lidmi, kteří seděli přímo přede mnou, a kterým jsem se díval do očí. Mezi nimi bylo mnoho uprchlíků, kteří ve vězení nebo v pracovním tábore podstoupili neobvyklá a extrémně důkladná zdravotní vyšetření. Jejich jediným možným cílem mohlo být zjišťování stavu vnitřních orgánů. Jinak by takto důkladná vyšetření vězňů nedávala absolutně žádný smysl. To je pro mě osobně jasný důkaz.

Získal jste i vypovědi lidí, kteří se na odebrání orgánů přímo podíleli?

Ano, ty jsou na první pohled asi nejsilnějším důkazem. Byly to vypovědi dvou lékařů. Jeden z nich, Enver Tohti, přiznal, že v roce 1995 byl nucen odebrat orgány žijícího člověka těsně před popravou. Nařídili, aby mu odebral játra a ledviny a on to učinil. Další muž, tchajwanský chirurg Wen-Je Ko, zjistil, že jsou orgány následovníků učení Fa-lun-kung na prodej v jedné čínské nemocnici. Do třetice máme vypověď muže jménem Wang Lijun, což byl vysoce postavený policista a pravá ruka Po Si-laje. Řídil transplantáční centrum a osobně dostal ocenění za tisíce provedených transplantací.

Při pátrání mě tolik nezajímaly dokumenty, ale soustředil jsem se na rozhovory se skutečnými lidmi.

S kolika svědky jste v rámci svého bádání hovořil?

Asi se 115 nebo 120. Přibližně padesát z nich mělo přímou zkušenost z pracovního tábora v Číně.

Můžete popsat, jak celý systém odebrání orgánů vězňů a jejich prodávání klinikám probíhal?

Nevíme samozřejmě všechno. Běžným vězňům byly orgány odbírány už od osmdesátých let. Pokud jste byla ve vězení odesouzena k trestu smrti, poslední věc, kterou u dělali před popravou bylo, že vám vzali orgány, jako formu splacení dluhu společnosti.

Jisté ale je, že v devadesátých letech došlo k prvním případům odbírání orgánů politickým vězňům. To bylo něco zcela nového, političtí vězni totiž většinou nebyvali odsouzeni k smrti. K prvním případům, o kterých víme, docházelo od roku 1997 v Sing-tiang (Ujgurská autonomní oblast, pozn. red.). Do roku 1999 šlo jen o velmi malý program, orgány byly určeny jen pro vysoce postavené komunistické představitelé. Když některý z funkcionářů potřeboval nová játra nebo ledviny, přišel a dostal je od mladých zdravých politických vězňů, kteří se do vězení dostali, protože bojovali za nezávislost. Pak, přibližně v roce 2001, začali být tvrdě pronásledováni přívrženci učení Fa-lun-kung, k němuž se v Číně hlásilo asi 70 milionů lidí. A ilegální odbírání orgánů propuklo ve velkém. Podílely se na tom zejména vojenské nemocnice, ale i některé civilní. Orgány byly často odbírány mladým ženám. Začali přijíždět „orgánoví turisté“, tedy lidé ze Západu, často z Velké Británie, Ameriky nebo Japonska. Staří, zoufalí lidé z bohatých zemí přijížděli do Číny, kde snadno získali potřebný orgán. Toto se skutečně dělo a stále děje. Asi před dvěma měsíci jsem například mluvil s mužem z Birminghamu, který přijel do Číny kvůli transplantaci orgánů.

Kterých skupin obyvatel se nedobrovolně odebrání orgánů týkalo nejčastěji?

Původně to začalo s Ujgury na severozápadě Číny. To byli první oběti politických poprav kvůli orgánům. Nejvíce postižených však bylo později právě z hnutí Fa-lun-kung. Orgány byly odbírány také Tibetánům a v některých případech i křesťanům.

Proč podle vás od devadesátých let začaly být odbírány ze-

jména politickým vězňům a ne tolik těm „běžným“?

Nepolitických vězňů se to samozřejmě týkalo stále také, zejména během osmdesátých a devadesátých let. Ovšem problémem bylo, že tyto lidé často nebyli příliš zdraví. Bylo mezi nimi mnoho drogově závislých či prostitutek, takže bývali nakaženi žlutou, sexuálně přenosnými chorobami a tak dále. Ani jejich orgány tedy logicky nebyly zdravé. Na druhou stranu členové Fa-lun-kung nepijí, nekouří, žijí velmi střídme a zdravě, takže jsou jako „dárčí“ orgány obzvláště vhodné. Kromě toho mnoho z nich byli mladí lidé a ženy.

Které orgány lékaři ve věznicích shánějí nejčastěji?

Většinou ledviny a játra. Ale probíhaly také transplantace srdce a plic. Někdy také rohovky, ovšem to není tolik výdělečné. Většinou se tedy soustředili na velké orgány. Čína byla mimochodem vždy jedno z nejlepších míst na světě v transplantaci jater.

Je možné, že některá z obětí přežila, třeba v případě, že jí byla odebrána jedna ledvina?

Ne, o tom pochybuji.

Jaké jsou vaše odhady o počtech obětí tohoto transplantáčního byznysu?

Nemám přesná čísla, ale vycházím z odhadů a výpočtů, které jsem učinil na základě mnoha rozhovorů. Celkem Čína věznicí asi půl milionu až milion členů hnutí Fa-lun-kung. Můj nejnižší odhad počtu obětí násilného odebrání orgánů je devět tisíc, nejvyšší 120 tisíc. Myslím si, že skutečnost bude někde uprostřed tedy kolem 65 tisíc obětí. David Kilgour došel k velmi podobným číslům.

Co říkají oficiální čínská čísla o transplantacích a dárčích orgánů?

Čína začala velmi dramaticky měnit statistiky v roce 2006, kdy se objevila první obvinění, že k ilegálním odbíráním orgánů dochází. Velmi rychle začala Čína měnit čísla, aby nevypadala tak hrozně. Předtím se mluvilo o téměř 10 tisících transplantací ročně, což je opravdu hodně. Poté začali říkat, že to není tolik, a že řada transplantovaných orgánů nepochází od vězňů, nýbrž od dobrovolných dárců. Ale pravdou je, že v Číně daruje dobrovolně orgány jen hrstka lidí. Nemají k tomu podobný přístup jako západní státy. Darování orgánů je tam určité tabu. Čína se od roku 2006 snažila ukázat, že tento problém řeší.

Takže přiznala, že se nelegální transplantace dějí?

Přiznala to částečně u běžných vězňů, ale ne u členů Fa-lun-kung či jiných politických vězňů.

Myslíte, že pacienti, kteří v Číně podstoupili transplantaci, věděli o původu orgánů?

Rozhodně ne. Nevěřím, že to věděli. Věřím, že se na klinikách snažili držet v povzdálí celého procesu. Většina z nich také asi byla dost chytřejší, aby se příliš vyptávala. Pokud jste v zoufalé životní situaci, raději se moc nevyptáváte, to je pochopitelné.

Izrael je jediná země, která svým občanům tuto praxi „orgánové turistky“ do Číny zakázala. Řekli zkrátka: „Nevíme, odkud tyto orgány pocházejí. Nevíme, jestli nejsou od náboženských vězňů.“ Důvodem tohoto rozhodnutí mohla být podle mého názoru i zkušenost s holokaustem. Vláda žádného jiného státu k takovému zákazu nepřistoupila.

Jak to vláda může zakázat? Neovlivní přece, zda občan vyjede do Číny a podstoupí tam operaci.

Zákaz by absolutně změnil atmosféru. Domnívám se, že většina lidí, a to i pokud by byla v zoufalé situaci, by k tomuto nepřistoupila, kdyby věděla, že je to protizákonné. Všichni lékaři by jasně věděli, že to je ilegální.

Myslím, že je velmi důležité vyslat tímto krokem zprávu čínskému zdravotnímu systému, že tato praxe odbírání orgánů je nepřijatelná. Během studené války sovětským doktorům, psychologům či psychiatrům také nebyli zvaní na západní konferenci. A takto by se podle mě mělo přistupovat i nyní v případě čínských zdravotníků.

Čína dosáhla stupně lékařské zkaženosti, která nemá skoro žádný precedent v moderní historii. Horší by snad jen nacisti za druhé světové války a japonské lékaři Jednotky 731, kteří prováděli pokusy na Číňanech a Korejci. Lékař je přitom profesí, která se mezi lidmi obecně těší velké důvěře. A Čína to tím-

to způsobem zneužila. Praxe nedobrovolného odbírání orgánů se navíc už objevila i mimo hranice Číny. Minulý týden se objevily důkazy, že orgány odebrání rovněž Islámský stát, když byla nalezena těla s chybějícími vnitřnostmi.

První informace o byznysu s orgány v Číně vyšly najevo téměř před deseti lety. Domníváte se, že k odbírání orgánů dochází stále?

Má kniha zachycuje jen určitý časový úsek. Ale toto stále probíhá. Dva týdny po té, co byla kniha vydána, se objevily další desivní informace, že policie podrobovala členy Fa-lun-kung byli testům krve a DNA přímo v jejich domovech. Pokud to tak je, je to zcela nový krok. Dosud se vše totiž odehrávalo jen ve vězeních a pracovních táborech. Tak trochu to připomíná „konečné řešení“.

Takže mezinárodní tlak, včetně rezoluce Evropského parlamentu z roku 2013 vyzývající čínský režim k ukončení těchto praktik, nic nezměnil?

Myslím, že toto rozhodnutí pomáhá, vyvíjí na Čínu tlak. Ovšem nic si nenamouvejme, rezoluce není závazná. Pro Čínu jsou řeči jen řeči. Ale peníze jsou peníze. Nejdůležitější věc, kterou může západ učinit, není vydání rezoluce, ale jednoduše říct: „Pokud jste čínský chirurg, nemůžete u nás studovat. Nejste k nám zván na konferenci. Naši obyvatelé nesmí do Číny pro orgány.“ Toto je základ. Západ Čínu nemůže změnit, ale nemusí hrát její hru. Stejně jako bychom nedovolili, aby naši obyvatelé kupovali orgány od Islámského státu, stejně tak bychom to neměli dovolit v Číně, protože zkrátka nevíme, od koho tyto orgány pocházejí. Mohou být od naprosto nevinného člověka. Mimochodem polední kapitola mé knihy se týká jedné z největších světových bizarností - výstavy mrtvých těl Bodies. Existují důkazy, které naznačují, že i tato těla patří právě příznivcům učení Fa-lun-kung.

Rozhovory se svědky jste prováděl i přímo v Číně, nebo vaše bádání vychází především z vypovědi emigrantů?

Svoji první knihu *Losing new China* (Ztráta nové Číny) jsem napsal v Číně. Byla dost kontroverzní. Uvědomil jsem si, že pokud i tuto knihu budu psát v Číně, dostanu mnoho lidí do problémů. Můj výzkum je důležitý, ale nemám právo dělat obyčejným lidem problémy. Věděl jsem, že je spousta lidí, kteří z Číny utekli, emigrovali. S těmi jsem mluvil například v Bangkoku. Kdybych dělal rozhovory s lidmi uvnitř Číny, znamenalo by to pro ně pravděpodobně cestu do pracovního tábora.

Jak vám uprchlíci, s nimiž jste hovořil, popisovali čínské věznicové a pracovní tábory?

To bylo velmi zajímavé. Svědci v mé knize popisují pracovní tábory jako příšerná místa. Zároveň ale říkají, že na zdravotní vyšetření je přiváděli do moderních, čistých, krásných nemocnic.

Po vydání vaší poslední knihy se už do Číny zřejmě jen tak nepodíváte...

Ne, mám zákaz. Pravděpodobně bych tam nějak proklouzl, kdybych opravdu chtěl. Rád bych se tam jednou vrátil, Peking je moje oblíbené město a dokážu si představit, že bych tam strávil zbytek života, ovšem za jiné politické situace.

Krvavá sklizeň: V roce 2008 zveřejnili kanadští právníci David Kilgour a David Matas vyšetřovací zprávu nazvanou *Bloody Harvest*, týkající se násilných odběrů lidských orgánů politickým vězňům v čínských vojenských nemocnicích.

Kanadčané uvedli, že vzestup transplantáční chirurgie v Číně a raketový vzestup počtu provedených transplantací úzce souvisí s potlačováním duchovního hnutí Fal-un-kung. Prohlásili, že nedobrovolných odběrů orgánů a jejich následného zpeněžování při komerčních transplantacích si je čínský režim vědom, nic proti tomu nepodniká, a navíc z nich jeho úředníci přímo profitují. Na Kilgoura a Matase následně svým výzkumem navázal publicista Ethan Gutmann.

Obvinění opakovaně projednával Evropský parlament (naposledy v roce 2013), Ministerstvo zahraničí USA a Kongres USA. Tyto instituce uznaly předložené důkazy jako důvěryhodné a schválily rezoluce vyzývající čínský režim k neprodlenému ukončení praktik a započeti nezávislého vyšetřování.

Ethan Gutmann: je investigativní novinář, spisovatel a autor knihy *Jatka* (The slaughter, 2014) s podtitulem *Masové zabíjení, odbírání orgánů a tajné řešení čínského lidu v otázce disidentů, která vyšla v září 2014. Jeho předchozí kniha *Ztráta nové Číny* získala několik ocenění včetně „Spirit of Tiananmen“.* Prováděl rovněž výzkum v oblasti kontroly čínského internetu, systému pracovních táborů a zapojení západního byznysu do plnění úkolů čínské státní bezpečnosti. Rozhovor pro iDNES.cz Gutmann poskytl v pondělí 23. 2. 2015.

Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-s-ethanem-gutmannem-djw/zahranicni.aspx?c=A150223_185245_zahranicni_zt_24.2.2015 ■

V 50. letech byla souzena i poezie

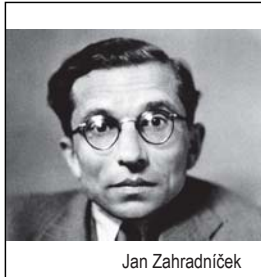
Pro ND Jan Mervart

Čtvrtek 14. června roku 1951 byl docela obyčejný všední den. Přesto se právě tehdy tragicky změnil život básníka, redaktora a překladatele Jana Zahradníčka (foto). O půl osmé ráno zazvonili na dveře jeho bytu v Brně, v Černopolní ulici číslo 50, kde manželé Zahradníčkovy žili se třemi malými dětmi (všechny křtil kněz a známý literát Jakub Deml, nejmladší Klára byly necelé tři týdny), příslušníci Státní bezpečnosti, kteří ho přišli zatknout. („Očima ještě v ráji synáček nechápe, proč jsem tak nakvap odcházal onehdy ráno, když pro mne přišli ti cizí lidé.“ Dům Strach) Dříve či později byli zatčeni i další katoličtí spisovatelé a intelektuálové a rozdělení na pražskou a brněnskou část. Zahradníček byl zařazen do brněnské skupiny s Bedřichem Fučíkem, Zdeňkem Kalistou, Josefem Knapem, Františkem Křelinou a několika dalšími: represivní moc ji označila názvem Václav Prokůpek a spol., neboť právě ruralistický spisovatel, redaktor a ředitel Družstva Moravského kola spisovatelů Václav Prokůpek byl určen za vůdčí osobnost této skupiny. Brněnské zasedání pražského státního soudu se konalo začátkem července 1952, vycházelo z údajné velezrady obviněných a ve vykonstruovaném procesu vyneslo velice tvrdé rozsudky. Prokůpek byl odsouzen ke dvaadvaceti letům vězení, Zahradníček byl potrestán třinácti lety žaláře: pod rozsudkem je podepsán JUDr. Vladimír Podčepický – ten pak v roce 1968 spáchal sebevraždu. Formulace obsažené v rozsudku byly zcela absurdní: obsahovaly například zmlínky o formálně vybrousené básnické propagaci nejreakčnějších vatikánských názorů či o protisocialistickém a protipokrokovém charakteru poválečných veršů. V roce 1956 byl Zahradníčkovi rozhodnutím Krajského soudu v Praze trest snižen o čtyři roky, zřejmě na zásah básníka Jaroslava Seiferta a prezidenta Antonína Zápotockého. Už po zatčení se jménem Svazu československých spisovatelů Zahradníčka zastali Vítězslav Nezval (byl potom jeho procesu přítomen) a Václav Pekárek, zatímco část vedení SČSS (Drda, Nový, Čivrný, Štoll) mu po procesu přitížila.

Platí-li rčení Koho Pán Bůh miluje, toho křížem navštívuje, pak se Janu Zahradníčkovi dostalo Boží milosti i opravdu vrchovatě. Už v dětství si těžce poškodil páteř pádem ze seníku a tělesné postižení ho handicapovalo po celý zbývající život.

Po zatčení musel vystřídat vězeňská zařízení v Brně, Znojmě, Praze, na Mírově a v Leopoldově, ale protože nikdy není tak špatně, aby nemohl být ještě hůř, obdržel v roce 1956 smutnou zprávu, že v třebíčské nemocnici umírá jeho manželka i děti po otravě houbovými. Dcery Zdislava a Klára bohužel zemřely, manželka Marie a syn Jan z nebezpečí vyvázli. („Nechť spí docerky naše bokem mateřské země z noci do noci kolébány. Nechť spí. Nechť spí, než proctinou k hrám v zelených strážích nebes.“ Čtyři léta) Vězni Zahradníčkovy

byl výjimečně na dva týdny přerušeni trest (o ně mu bylo věznění později prodlouženo), aby se mohl zúčastnit posledního rozloučení s dcerkami: zřejmě se tak nestalo z humanitárních důvodů, ale proto, že krátce předtím bylo vydáno již zmíněné soudní rozhodnutí o zkrácení trestu; velení Mírova dokonce navrhlo olo-moucké prokuraturě Zahradníčkovo podmíněčné propuštění, což ale později změnilo. K propuštění tedy došlo až po dalších čtyřech letech. Domů se tak básník dostal po amnestii z května 1960: nevracel se však do Brna, ale na rodnou Vysočinu – narodil se totiž v roce 1905 v obci Mastník nedaleko Třebíče a měl šestnáct sourozenců, z nichž se vyššího věku do-

Jan Zahradníček

žilo jen sedm. Staronovým domovem se Zahradníčkovi stal Uhřínov (u Velkého Meziříčí), kde pobýval již před válkou u svého švagra a kde za války pomáhal ukryvat manželku generála Ludvíka Svobodu, pozdějšího československého prezidenta. Z Uhřínova také pocházela jeho žena, jež se tam s dětmi vrátila, když byla vypovězena z Brna. Na Vysočině Zahradníčka čekala nejen manželka se synem, ale i třiletá dcera Maruška, která byla počata v době Zahradníčkovy „dovolené“ v září 1956: krátce po dvou ztracených dětských životech tak vznikl jeden život nový... Janu Zahradníčkovi byl však po všech prožitých útrapách dopřán po návratu z vězení už jen necelý půlrok života: jeho nemocné srdce dotlouklo v pouhých pětá-padesáti letech, začátkem října roku 1960. Je obdivuhodné, že tento sub-titlini, ba až neduživý muž, jehož život provázely rány osudu ne nepodob-né biblickým ranám egyptským, dokázal – i díky víře, byl se ho občas zmocňovala i beznadě – udržet si ve všeobecném prostředí mravní integritu i schopnost básnické tvorby. Své verše hlavně uchovával v paměti. Na Pankráci ale mohl světit listky s verši důvěryhodnému strážnému Sislovi k úschově, na Mírově údajně dostal od jednoho z veliteli věznic sešit, do něhož mu bylo dovoleno psát verše. Musel ho ovšem předkládat ke kontrole, ještě v době věznění se však sešit ztratil.

Jan Zahradníček byl jistě jeden z našich nejosobitějších literárních tvůrců. V prvních etapách jeho životní pouti by však takové směřování odhadl málokdo. Budoucí básník pocházel ze selského rodu, který provozoval i hostinec, v němž Jan vy-pomáhal. Po obecné škole ho rodiče

dali na krejčovské řemeslo, z něhož zběhl na reálku v Třebíči, kde maturoval s vyznamenáním. Na Karlově univerzitě studoval v letech 1926-1930 germanistiku, českou a francouzskou literaturu, filozofii a estetiku. Namísto státních zkoušek složil nižší a v r. 1931 i vyšší knihovnickou zkoušku. Verše psal už v době studií, po nichž působil coby redaktor, literát a překladatel – například děl T. Manna, Rilkeho, Galsworthyho, Danta a dalších. Básně a literárněkritické i jiné stati publikoval v řadě periodik, například v Akordu, časopisu katolicky orientovaných autorů pro literární kritiku a teorii, který dokonce řídil od počátku čtyřicátých let do roku 1948, kdy byl tento časopis zastaven. Už za studií se stýkal s řadou literátů, nějakou dobu dokonce bydlel společně s Františkem Halasem. Bedřich Fučík zaznamenal zajímavou literární historiku z této doby: „Halas měl nad svou postelí kovový reliéf Lenina. Zahradníček obrázek Panny Marie. Po-kud byli oba kumštýři doma, oba portréty byly tam, kde měly být. Ale jakmile jeden odešel, musil očekávat, že druhý mu jeho idol sundá a někam pohodí.“ Ani Zahradníčkovi nebyl tehdy zcela cizí poněkud bohémský způsob života. Zatímco jeho první sbírky (Pokušení smrti, Návrat) ovlivnily fascinace smrtí a melancholie („Obklopen zástupy svých žalujících stínů nedovedu již odolávat sladkým pokušením smrti...“ Pokušení smrti), později se v jeho verších projevila jeho křesťanská víra a souzvuk se světem přírody. Za vrcholy Zahradníčkovy předválečné tvorby bývají pokládány sbírky Jeřáby, Živnivý léto a Pozdravení slunci. („Krajiny známé ze bdění a ze sna, kde prázdno plní síře se do hnutí, ať nachýlí se žití mě, ať klesna znám štěstí těch, kdo ještě nevědí.“ Jeřáby) V době německé okupace se upnul na katolickou, najmě svatováclavskou tradici (Svatý Václav, Stará země, Žalm z roku dvaatřicátého). Jeho skladba La Saletta (1947), vycházející z mariánských proctví ve Francii v roce 1846, je plná skepse k dalšímu vývoji civilizace. Coby obraz totalitní zvlue vyznává sbírka Znamení moci (z roku 1951, vydaná sice v roce 1969, náklad byl však zničen). Od roku 1948 mohly Zahradníčkovy sbírky vycházet leda soukromě, antedatovány, nebo až o mnoho let později (Rouška Veroničina, Ježíškova košilka, Čtyři léta). Některé byly publikovány v zahraničí – například u Škvorečkových v kanadském Torontu vyšla v roce 1981 knižička veršů Dům Strach. Před několika lety bylo také vydáno 250 Zahradníčkových dopisů z let 1951–1960, poslaných z vězení manželce Marii (Mezi nás prostřední noc), představující pozoruhodný soubor.

V šestém ročníku svého Zapisníku napsal F. X. Šalda o Janu Zahradníčkovi: „Je to veliký kouzelník verše (...). Jeho vesmír je (...) hudebně nekonečný, polyfonicky instrumentovaný a rozrůstající se neustále do nových a nových prostorností.“ Potvrzuje se to i dnes. ■

Docela zapomenutý 429stránkový strojepis z roku 1953 nevydané publikace „Barokní obrazárna v kolowratském zámku v Rychnově nad Kněžnou“ drží v rukou zámecký správce Vlastimil Borůvka, a právě od něho víme, že autorem tohoto rukopisu byl rychnovský profesor Karel Weis. Najdeme tu popis jednotlivých obrazů i jejich seznamy z let 1716, 1743, 1785, 1853, 1872 a 1937 a na straně 425 pod názvem „Několik slov závěrem“ desí- vě svědectví o plánech komunistických mocipánů na využití tehdy státního zámku v Rychnově nad Kněžnou jako STS (strojní traktorové stanice). Oci-tujme je z originálu bez pravopisných úprav.

Končím svou práci a znovu opakují: její účel je ryze kronikářský, a podnět k ní byl dán obavou, že jednou nebude Rychnovanům ani známo, jak vzácné památky ušlechtilého umění minulých staletí byly ve zdejším zámku shromážděny. Tarda sit illa dies et longo senior aevo - ale mohou-li se již dnes ozývati návrhy úředních komisí, že místnosti v zámku by se zname-nitě hodily za sýpky, že v kolonádě je možno umístit víc než 85 traktorů a řada místností může být výbornou skladištěm materiálu a zboží nejruznějšího druhu a ve velikém množství, když na námítku správce zámku, že po zabrání všech místností nezbude mu místa ani k pověšení prádla, odpovídá jeden z čelných členů komise a kulturní(!) funkcionář s velikou pravomocí, že může k tomu dobře posloužit kaple - pak je skutečně oprávně-

STS v Kolowratském zámku

Pro ND Josef Krám

ná obava, že kolowratská sbírka obrazů nebude mít již dlouhého trvání v podobě, jak byly zůstavena svým restaurátorem, ba dokonce že se s ní Rychnov vůbec rozloučí jako s nabytkem v jednotlivých salonech výstav-ních, který byl rozvezen do nejruznějších míst a měst.

A i když obavy ty jsou snad (a doufejme, že jistě zbytečné, když na dru-hé straně jiný resort státní správy věnuje velmi značné částky na opravy a údržbu zámku, hledě jej uchovávat jen pro účely kulturní) není ani pak tento nástin stavu zdejší obrazárny bezúčelný: dosud se setkal každý, kdo se chtěl o ní dovědět něčeho bližšího, jen s přívalem neznámých jmen autorů, kterým chtěl oslnit laika „učení“ pisatel průvodců a turistických příruček; o obrazech se vlastně nedověděl vůbec ničeho.

A tak, třeba i tato práce jsou jen „jepicovitě“ záznamy hodné podrobných dějin ostrostřelců“, jak vlihdně posuzuje takový sběr kronikářského odpadu jeden z vlivných dnešních autorů, přece se domnívám, že může leckomu posloužit aspoň jako ukazatel zarostlých cestiček k historické skutečnosti.

Pokud si někdo myslí, že v případě rychnovského Kolowratského zámku jde jen o legráčku, pak připomeňme, že sousedící jizdárna, postavená v roce 1727, byla v předlistopadových letech využívána jako sýpka obilí, tělocvična a sklad nabytku. Nic není vymyšleno, přátelé.

Eduard Weis (*26.1.1886 Zadní Hutě, okres Příbram - †27 10.1960 Rychnov nad Kněžnou) byl rychnovským středoškolským profesorem, správ-cem veřejné knihovny, režisérem a dramaturgem místního ochotnického spolku Tyl, správcem městského rychnovského muzea a později i měst-ského archivu, od roku 1934 až do své smrti městským kronikářem. Pochová-ní je na rychnovském hřbitově.

Když už byla řeč o jedné nevydané publikaci, připojme fakta: první větší knihovna v Rychnově - knihovna rychnovského rodu Kolowratů - vznikla počátkem 17. století. Nejvíce knih nashromáždil stavebník rychnovského zámku František Kolowrat (1620-1700). Zvláštní uzavřenou kapitolu v dějinách rychnovské knihovny tvoří velká bibliotéka zakladatele pražského Národního muzea, rakouského ministra vnitra a Metternichova protivníka Františka Antonína Kolowrata Libštejnského (1788 - 1861). Když tuto knihovnu F. A. Kolowrat roku 1861 odkázal Národnímu muzeu v Praze,

měla 35.000 svazků. Tyto darované knihy tam jsou ve fondech knihovny dodnes, označené na titulech cinobrovými (žlutými) otisky malého ko-vového razítka „Kolowrat“.

V Rychnově zbylo jen několik rukopisných státovédeckých statistik, krás-ně vázaných a kaligrafovaných k ministrov potřebě, a 17 svazků speci-álních katalogů jednotlivých oborů. Darované knihy nahradili během století tři členové z větve Kolowratů Krakovských, kteří zdělili Rych-nov po vymřelé větvi Libštejnských. Zdeněk Kolowrat (1836 - 1892), vlas-tenec a přítel básníků a učenců, byl sám plodný český dramatický spiso-vatel, jehož knihovna, jak je dodnes vcelku uchována, poskytuje průřez českým písemnictvím 19. století. Zvláštní přitažlivosti jí dodávají některé knihy z majetku Jana Erazima Wocela, Gustava Pfliegera Moravského, Josefa Durdíka, Emanuela Bozděcha a Václava Šolce. V roce 2001 obsaho-vala 12.275 svazků a svou velikostí se řadila na čtvrté místo v Čechách. ■

TORONTO CONCERT ORCHESTRA

CASA LOMA LIBRARY Neděle 29. března v 19.30 h.

Maestro Kerry Stratton

Diriguje famózní torontský dirigent, obdivovatel a vášnivý propagátor české hudby

Karolina Kubalek

Solistka piano

Novi Singers Choir

Diriguje Matthew Jaskiewicz

Kerry Stratton, laureát ceny Gratiás Agit, udělené Ministerstvem zahraničí ČR za šíření české hudby ve světě

Půjdeme povzbudit kanadsko-českou mladou umělkyni ▶

Solistkou je talentovaná pianistka, učitelem jí byl její otec, světový pianista, Antonín Kubálek

Ludwig van Beethoven
Gratulations Minuet ▶

Wolfgang Amadeus Mozart ▶
Piano concerto Nr 23 in A K. 488

Joseph Haydn ▶
Symphony Nr 88

▲ Franz Schubert
Excerpts Mass in G

Tickets \$30.00
Seniors/students \$20
www.ticketweb.ca

www.torontoconcertorchestra.com

Maroš Bango is an amazing performer who has been called "The Bocelli of Slovakia". Along with his wife Alexandra, who is also blind, the couple challenge public perceptions about what artists with handicaps can do. Despite their own personal challenges they attain artistic excellence and reach out to others in need of support.

"Without the effort to make changes, one will remain in darkness..."

Nocturnes in the city
presents

"Slovak Bocelli"

Maroš
Bango

In Concert

From Bach to Vlach

On Saturday April 11, 2015
at 5:00 PM

Prague Restaurant
450 Scarborough Golf Club Rd.
Scarborough (Toronto)

Tickets: \$20.00

Information - Dr. Milos Krajny (416) 481-7294

BrouCzech Golden Lager Beer

Enjoy this hand made Czech premium
BrouCzech Lager Beer

- Prague Masaryktown Restaurant
450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto

- The Golden Pheasant 905.781 9374
733 Lakeshore Rd. E Mississauga

- The Fiddler's Dell Bar & Grill, 781 Annette St.,
Toronto

Available in forty Ontario Beer Stores from Toronto to St. Catharines. Also in Ottawa, Peterborough, Sudbury, Barrie, Collingwood, Kitchener/ Waterloo, Brantford, London, Windsor and surrounding areas.

Find your beer store at www.thebeerstore.ca/beers/brouczech-premium-lager and click "View Locations" www.novopackepivo.cz

An incredibly low price/volume & taste of a Czech Lager beer

DĚTSKÝ KARNEVAL

Karneval se konal 28. února

MASARYKŮV ÚSTAV DOŘADÁ TRADIČNÍ Velikonoční prodej

Info: 416.439 4354

Přiveďte své rodiny a přátele, užíjte si krásné přírody v parku

- = nabízíme velikonoční zboží
- = tradiční produkty české kuchyně
- = široké nabídka upotřebitelných knih
- = dětské knížky zdarma

Přijďte posedět a popovídat si se svými přáteli
Zájemci o vlastní prodejní stánek, přiblaste se tel: 416.439 4354

450 Scarborough Golf Club Rd.,
Toronto, PARKING ZDARMA

NEDĚLE 29. BŘEZNA V 11.00 h.
RESTAURACE PRAHA

České knihy, filmy, CD a další české věci.

Stovky knih za bůra a některé i zdarma.

1-877-287-1015
www.czech-books.com
mail@czech-books.com
1652 Mountbatten Pl, Victoria, BC, V8S 5J9, Canada

Because reading keeps your mind in Czech

MARTIN ZATOVKANUK, PRÁVNÍK a NOTÁŘ

České a slovenské komunitě nabízím právní poradenství a řešení v těchto specializovaných oblastech:

- fyzická a psychická újma způsobená při dopravní nehodě či jinak
- obchodní právo
- právo nemovitostí
- právo obchodních společností, obchodní spory
- zástavní právo
- pracovní právo

angličtina, čeština, francouzština

647-669-4369 martin@zlegal.ca

1984 Yonge St. Toronto ON M4S 1Z7

< Tanec a tanec a veselí, dovádění v rytmu co nejuvězřejším v masce, škrabošce, v kostýmu anebo jenom tak pro radost samotnou. Lákají nás od dob, co fašangy existují. Přicházejí krátce po Vánocích, aby vyplnili mezeru před Velikonocemi, kdy nás podle církevních zvyklostí čeká čtyřicetidenní půst. Dnes většinou vnímáme karneval naprosto jinak, necháváme se unést spontánní a odvázanou fantazií. Radostné dovádění, kolektivní hry, soutěže, kreslení, skládačky, nafukovací balóčky, kouzelník a sladké odměny připravila pro všechny děti našich komunit Renata Freibergová z České školy v Oakville. Učitelka, které se nevymkla ani jediná chvilka dětského snu z ruky. Sama matka, takže ví, po čem dětské srdce prahne. Rodiče pomohli s výzdobou, přinesli občerstvení, dohlédli na svoje ratolety - samozřejmě, některé si myslely, že když mají masku, že jsou neviditelné, a tak doslova provláraly cílečkým prostorem haly kostela sv. Václava v Torontu. Ale kdeže, zkušená ruka pedagoga včas vtáhla „neviditelné“ zpátky do hry. Odpoledne bylo báječné, dětem se domů nechťelo tím spíše, že kouzelník do několika dětských křínů vkouzliil nádherné králičky... Děk patří rodičům-dobrovolníkům, vsířicnému knězi Liborovi, předsedovi MMI Františku Ječmenovi, který se svou ženou Ivou už dopředu připravil, co by mohlo takové dětské odpoledne potřebovat (i české pohádkové knížky), a vůbec všem, co dětem darovali koušček ze svého vlastního pohodlí. Určitě to za ty rozzářené oči stálo. Takže - za rok zase? ■ TEXT A FOTO: VĚRA KOHOUTOVÁ

Je to také zajímavost, a opět z Michle. Tentokrát jsem si vybrala výrobu všem dobře známého mýdla Hellada. Výrobu založili dva kamarádi – Františkové Voborský a Kadlec. Ten první do společného podnikání vložil patent na výrobu draslo-rostlinného mýdla, ten druhý paděsát tisíc korun – to vše se odehrálo v roce 1920. S mydlářskou výrobou

započali v Praze na Vinohradech, ve sklepni místnosti domu, kde jeden z nich bydlel. Celá výrobní kapacita představovala vaření mýdla ve sto dvacetilitrovém kotli. Vyráběli jeden druh mýdla, který slogan uváděl jako „Hellada, klenot prádelny“. Název Hellada zvolili s tím, že měl navozovat zdání vznesené antické doby. Úžasným obchodnickým tahem bylo, že mýdlo vkládali do kartonové krabičky, což dosud nikdo neučinil, a takto zabalené pak putovalo k odběrateli. Mýdlo distribuoval pěšky jistý pan Roubal, a to buď na dvoukolečku anebo ve speciální bedničce zavěšené kolem krku. Tehdejší hospodyňky byly mýdlem Hellada v krabičce nadšené.

V prvním roce výroby se jich prodalo za tři sta osmdesát tisíc korun a

Druhé setkání v Michli

Pro ND Jana Fafejtová (2. závěr)

o rok dál už za celé čtyři miliony. Sto dvacetilitrový kotel už nestačil ani náhodou a tak se podnikatelé z Vinohrad stěhují do Michle, do prostoru pro vyřazené elektrárny. Po zrealizovaných projekčních úpravách od Jaroslava Kalvacha zde v roce 1926 zahajují novou továrnu výroby mýdla Hellada. Do vedení továrny postupně nastupují i další členové rodiny. Výroba v Michli je úspěšná. Po smrti Františka Vobořila pokračuje továrna pod vedením druhého majitele a jeho synů. Jen pro zajímavost: někteří ze synů měli velice, opravdu velice zvláštní jména: Mírumil, Pravdomil, Dobrozděš.

Ani prosperující továrna Hellada však nevydržela žít v komunistickém oparu a tiše se vytratila, opravdu jako mýdlová bublina. Její místo v Michli po roce 1948 nahradil státní podnik Astrid, kdesi jsem také četla, že Helladu spolkla společnost Sana – nevím, každopádně zanikla. Po revoluci v restitučním řízení byl původní majetek vrácen rodině. Ta výrobu obnovila v poněkud jiných a moderních organizačních a technologických podmínkách. Na původní výrobu navázali sortimentem jako Hella, Amiga nebo Aknetol.

Vždy, když něco zaniká a odchází, začínáme si ony věci určitým způsobem idealizovat a nad jejich ztrátou teskníme. Takhle to přesně teď probíhá u všech zaniklých a už mnohdy neobnovených staveb především první republiky. Pátráme po nich, zajímá nás osud jejich stavitelů, podnikatelů a ostatních lidí, kteří jejich životní osudy tvořili. Z těch zániků, tesknění a hledání je v současné době dokonce i něco víc, celé se to nazývá industriální architektura a turismem. O tento fenomén je nebyvalý zájem u nejrozličnějších vrstev lidí. Řekla bych, že staří lidé si pamatují a vzpomínají a mladí žasnou nad dávnou dokonalostí toho celého a chtějí se dozvědět maximum, jak že to bylo dříve.

Dlouho jsem žila v Michli a tak vím, že tam bylo těch zajímavých továren a továrniček mnohem víc než tyto dvě, o co ních píší. Každopádně mě láká třeba vědět více o výrobě klobouků prvorepublikového Stanislava Bartoše, po nichž tam vzpomínka také zůstala, a co teprve načasový modistický salon paní Alžběty Oulíkové, v jejichž modelech chodila i Adina Mandlová. Tak třeba někdy přistě. ■

MICHAEL HIC QUINN a jeho americká kariéra

Pro ND Mária Chrappa

S americkou módou je okrem Martina Greenfielda spojené ďalšie meno Slovaka, ktorý sa dostal na vrchol svojej kariéry v oblasti módných doplnkov. Michal Hic, v Amerike známy ako MICHAEL HIC QUINN.

Aj jemu sa splnil americký sen. Rodák zo šariskej obce Radoma – Hradisko sa tiež môže pochváliť, že ho poznali hollywoodske hviezdy, politici a mnohí slávni ľudia. Dnes 84 ročný však žije na Slovensku, vrátil sa do rodnej vlasti pred šiestimi rokmi. Zauznamenil si to už dávnejšie, že to tak urobí. Manželka, ktorá je kanadského pôvodu, s ním nechcela odísť, a tak i dvaja synovia a dve dcéry ostali v Amerike, ako sa M. Hic vyjadril v rozhovore pre regionálnu novinu Dukla.

Michal Hic mal 15 rokov, keď sa rozhodol odísť do sveta. V r. 1945, keď po vojne bolo v dedine všetko zničené, zhorené, odišiel k svojej tete do Prahy. Ako spomína, mal 5 korún, ktoré držal silno v ruke, aby ich nestratil. V Prahe počas prechádzky na „Václaváku“ sa zastavil pred obchodom s krásnymi topánkami, ktoré ho zaujali, no kúpiť si ich nemohol. Spozoroval ho elegantne oblečený muž, majiteľ obchodu a krátky rozhovor s ním ovplyvnil Hicov celý život. Josef Vegner okrem obchodu vlastnil i tovareň na výrobu koženého tovaru a obuvi v Skutči. 15 ročného Michala zobral do svojej rodiny, najal mu súkromnú učiteľku, aby sa zdokonaľil v základnom vzdelaní a neskôr ho zapísal do Baťovej školy v Skutči. Ubytoval ho luxusne, v hoteli. Než stihol začiatkom roka 1949 ukončiť Baťovu školu ako najlepší študent, republika zažila februárový komunistický puč.

A tu začala dramatickejšia kapitola životného príbehu Michala Hica. Na oslavách v škole mu jeden zo spolužiakov škodoradostne pripomenul, že už jeho mecenáš Vegner mu dlho nebude dávať peniaze, komunisti mu to raz-dva spočítajú. Zareagoval vylepením mu za ucho a komentárom – čo si tí komunistickí hulváci namýšľajú, že to vyhrali definitívne? A Michal Hic mal po kariére. Štátna bezpečnosť overovala je slová a o niekoľko dní ho zavrel. Čítajúce životopis Michala Hica, je ako čítať dobre napísaný román. Vo vzácnosti mal malú obuvnícku dielňu. Vyrábala obuv pre väzňov, dozorcov a ich manželky. Za módné čizmy ho obdarúvali cigaretami. Bol to vzácny tovar, za ktorý sa dalo kúpiť priateľstvo dozorcov i prepustenie z vyšetrovacej väzby. Počas pracovného pobytu v Chebe sa dostal až do zakázaného hraničného pásma v dedine Svätá Anna, kde sa rozhodol v noci prekročiť nemeckú hranicu.

V utečeneckom tábore dostal ponuku na prácu technológa obuv-

níckej fabriky v Nórsku. Keď sa v továrni dozvedeli, že chodil do Baťovej školy, brali jeho nápady, ako vravel, všetkými desiatimi. Bola to jeho prvá samostatná práca, ktorá mu otvorila cestu na americký kontinent. Z chudobného jednoduchého dedinského chlapca zo Šariša sa postupom času stáva úspešný, bohatý, slávny a vplyvný muž. Americký sen sa splnil. V jeseni 1954 majiteľovi najstaršej továrne na obuv v Amerike Nettleton, v štáte New York, povedal, že ak mu dá šancu, zmení chod fabriky a premení, v tom čase na úpadku, na ziskotvorný. Čo sľúbil pánovi Redonovi, to aj splnil. Dodnes reklama výroby Nettleton Shoes znie: „The Classic Shoe for the modern Gentleman.“

V r. 1959, keď sa Michael Hic

Hicove náušnice boli na titulnej strane a ostané vzory vo vnútri časopisu (dnes sa dajú zhladiť na internete). Vogue udával módne trendy v 23 krajinách.

Dnes už Michal Hic spomína na tieto časy vo svojej rodnej dedine pre novinárov: „Práve to mi otvorilo úžasnú cestu do sveta modelingu nielen v Amerike, ale aj v Európe. O pár dní po tejto fantastickéj reklame sa mi hrnuli objednávky na bižutériu z celého sveta v takých nákladoch, že som musel zamestnať mnoho šikovných žien. Boli to moje najúžasnejšie roky. Svetový biznis, veľké peniaze, veľká sláva, krásne časy po mojom boku.“ Talianskej herečke Lollobrigide navrhol na objednávku exkluzívne náušnice. Jeho výrobky nosili i speváčka Cher,

oženil a presťahoval do New Yorku, obuvnícky priemysel vymenil za modeling a biznis s bižutériou. Začínal od piky. S gombíkmi, ktoré ozdobil Swarovskými farebnými krištálmi. Ponúkol ich obchodnému domu Sax na známej Fifth Avenue. Vypredali sa tak rýchle, že si objednali také množstvo, že sa mu z toho zakrútila hlava. Swarovski sa iba rozbiehal v biznise a také množstvo krištáľov aké potreboval, nebol schopný hneď dodať. Neskôr krištálmi začal Hic zdobiť náušnice, dámsku večernú obuv. Opäť prišiel ďalší šok. Priviezli mu ráz na vyzdobenie celý kamión dámskych topánok. Biznis fičal, ako sám Michael Hic Quinn konštatoval, ale prišla éra Beatles a hippies a lesklé ozdoby vyšli z večera do rána z módy. Šťastie ho neopustilo. Vo výťahu na Fifth Avenue, kde sídlila jeho firma, stretol dámu, ktorú počas rozhovoru pozval na kávu. Neznáma dáma, netušiac, bola známa americká herečka a sexsymbol tridsiatych rokov Mae West. Objednala si od neho okamžite kabelku, bižutériu i topánky. Keď zistila, že nemá reklamy v žiadnom módnom časopise, hneď ho soznámila so šéfredaktorkou časopisu Vogue. Predtým o inzerciu časopis neprejavil záujem, za čo sa šéfredaktorka hneď ospravedlnila. V najbližšom čísle časopisu

najslávnejšia a najchudšia modelka Twiggy a mnohé iné. Po bižutérii opäť prišli topánky. Michaela Hica Quinna, ako špičkového špecialistu oslovila šiesta najväčšia firma na americkom kontinente, Katy Industries z Texasu. Potrebovali jeho služby v Európe. Nakúpili stroje na výrobu topánok v Taliansku, Nemecku, Poľsku, Maďarsku a nevedeli si s nimi rady. Tak v poľskom meste Slupsk rozbehol Američanom úspešnú fabriku, ktorá vyrábala najkvalitnejšie topánky. Taktiež ako odborník na výrobu topánok cestoval i po Indii, Číne a bol i v Guatemale.

V r. 1990 sa opäť vrátil k Swarovského krištálom. Ozdobné topánky, luxusné kabelky sa predávali za vysoké ceny i v bohatých arabských krajinách. Po teroristickom útoku na Dvojčiky, zmenilo sa podnikateľské prostredie a na nové pomery už nemal nervy. Vedenie rodiny firmy prevzala dcéra Michaela. Michael Hic Quinn, ktorému sa splnil americký sen, dostal sa na vrchol v oblasti módných doplnkov, vo veku 84 rokov trávi svoj voľný čas opravou rodičovského domu v Hradisku na Slovensku. ■

Foto: <http://zivot.azet.sk/galeria/30961/amerikan-zo-sarisa-modne-doplnky-od-michaela-hica-nostil-najvacsie-hviezdy?foto=0>

EVERGREEN Tři oříšky pro Popelku

Pro ND Zdeněk Smejkal

Tři oříšky pro Popelku byly natočeny v roce 1973, v době největšího vzepětí normalizace. Vycházely ze dvou pohádek Boženy Němcové (O Popelce, O třech sestřících), které František Pavlíček dramaticky umně rozvinul, vyhýbaje se jak tehdy vyžadované prorežimní angažovanosti, tak i jiným dobovým narážkám. Byl však persona non grata a jako scénárista v titulcích filmu uveden být nesměl. Riskovali režisér Pavlíček a B. Zelenková, která svým jménem Pavlíčkovu účast kryla, ale i režisér Václav Vorlíček, který o Pavlíčkově autorství určitě věděl. Příběh, vydestilovaný z dobových podmíněností a podaný v klasickém pohádkovém stylu, si rázem získal širokou oblibu. Ba co víc, vzhledem k běžné krátké životnosti filmů můžeme Tři oříšky označit jako snímek „staříčkový“, který se dodnes těší divácké přízni, stal se evergreenem. A zásluhou České televize se stal neodmyslitelnou součástí Vánoc po celá desetiletí jako nejsledovanější pohádka, kterou až letos na prvním postu vystřídala pohádka nová Princezna a pisaf.

Nejdříve si v osvojení příběhu všimněme dvou detailů, které nám dají náhlednou do jeho dílny. Když čelédín Vinček (Vladimír Menšík) jede do města, zeptá se Popelky, co jí má přivést. Skromná Popelka Vinčka dobře zná a tak mu žertovně odpoví: Co ti cvrnkne do nosu. Vinček se vrací s prázdnou a při cestě lesem na povoze usne. To upozoruje prince a kuši sestřelí ptáčí hnízdo, které spadne Vinčkoví do klína, probudí ho a on v něm najde tři lískové oříšky. Ty pak dá Popelce. Z hovorů s diváky mám zkušenost, že diváci přichodí s hnízdem berou ze strany prince jako neškodnou klukovinu, ze strany Vinčka jako humorný gag.

Sám dárek z nouze je vlastně nanocovatý. Na podíl prince se přitom zapominá. Ale i bez jeho účasti by v epizodě byla jakási osudovost. Ale že oříšky, které se ukáží jako kouzelné, sestřelí právě princ a že se dostanou k Popelce - v tom je osudovost dramaticky cílená. Taková osudovost je v pohádce položka velmi podstatná. Epizoda zdánlivě nenápadná nabývá pro náš příběh význam klíčový.

Popelka je charakterově dvojdomá - skromná a pokorná i přičinlivá a podnikavá, kuchyňská šmudla, která bez reptání snáší ústryky..., ovšem umí jezdit na koni, střelít z kuše a náležitě se chovat na dvorském plese. Libuška Šafránková, tehdy dvacetiletá křehká kráska, dokázala obě polohy vyhrát s přesvědčivou samozřejmostí. Někteří diváci zapochybovali, zda na tom Juráškovi jezdila opravdu sama. Na to herečka v nedávno vydané knize vzpomíná z natáčecí odpověděla, že jako venkovská děvčička jezdila na koni často, dokonce bez sedla. Ve srovnání s ní je charakteristika prince, ztělesněného Pavlem Trávníčkem, očividně nedotažená. Tvůrci si to zřejmě uvědomovali a tak sáhli po leccems i dosti pochybném. Princ je floutek, který se se svými ka-

marádý rád prohání po lesích a uniká učení, jak jen může. A do ženitby se mu nechce. Když mu otec-král na plese plném jeho nevěst in spe vytkne „Jestli já jsem takhle vyváděl kvůli ženění“, princ mu odpoví: „Jenomže ty sis bral maminku, kdežto mně vnucuješ samý cizí holky“. Tato replika je zřejmě přejata v lidové písni. „Náš táta mě pořád nutí / Honzo, žeň se. / A já nemám žádné chuti, / mně se nechce, / a tátovi bylo lehce, / vzal si mámu, / a já si mám vzít jinou, / cizí pannu.“ Honza je mamincin podolek, ale princ zas takový řouma není.

Těch několik pochybených drobníčků nijak neubírá filmu na jeho divácké přitažlivosti. A tak Tři oříšky - stejně jako před nimi Pysná princezna a animovaný Krteček - podle vzoru našich pohádkových hrdinů vyzrály na zkušenou do širého světa. Ale ouha! Narazily tu a narážejí na spoustu pobratimců (vzhledem k hlavní hrdince spíše posestřenkyň), v anglosaském světě nazývaných Cinderella a pojednaných v nejrůznějších národních a mediálních podobách (v próze, cinohermím divadle, opeře a baletu, ve filmu hraném, animovaném i v muzikálu, v televizi a v písničkách). Z nich připomeňme aspoň Prokofjevův světoznámý balet Popelka (1945), který se aktuálně předvádí v Torontu, Disneyho animovaný snímek Cinderella (1950), prohlášený za „klasický“, a muzikál známého tvůrčího tandemu Rodger-Hammerstein z let 1957, 1965 a upravený nakonec roku 1997 pro televizi. A v únoru jsem v kanadské televizi Shaw shlédl další dvě verze: v jedné tvůrčí upustili od pohádkovosti a pojali látku jako historické drama (vystupuje v něm např. Leonardo da Vinci) a v druhé přenesli děj do současnosti. Rád dodávám, že v roce 2003 byl vydán disk Three wishes for Cinderella (zřejmě ke třicátému výročí vzniku naší pohádky). Zásluhou všech těch pojednání se zájem o Popelku u diváků pořád udržuje, zároveň však mezi nimi dochází k velké konkurenci.

Tři oříšky jsou jedním z nejstarších zpracování, které je dodnes bez inovací v oběhu. Už tím je řečeno, že si v té konkurenci vedou celkem úspěšně. Pronikli do mnoha zemí, v Evropě od Španělska po Rusko, ve skandinávských zemích se staly - aspoň na nějakou dobu - vánočním kultovním snímkem. V Norsku se jednou o Vánocích stalo, že televize Tři oříšky neuvědla a diváci přišli spontánně - nikdo je nesvolával - pod okna televize protestovat. V Německu (nezapomínejme, že Tři oříšky vznikly v koprodukcii s bývalou NDR) má tato pohádka dokonce fanclub, který pořádá po zámcích tematické plesy. O

posledních Vánocích se vysílala na dvanácti (možná dokonce na šestnácti) kanálech. A na zámku v Moritzburgu poblíž Drážďan, kde se také natáčelo, se od roku 2009 pořádaly výstavy všeho možného, co by mohlo diváky zajímat. A stalo se, že se jednou Popelčina plesová růba ztratila. Poprask! Po několika týdnech se „zlodějka“ sama přihlásila a růbu vrátila. Ukázalo se, že jí byla sedmatřicetiletá žena, která si ty šaty „půjčila“, aby si splnila svůj dětský sen - zatančit si v Popelčinych plesových šatech. Nicméně „zlodějka“ byla odsouzena k úhradě soudních výloh. Ty jistě nebyly malé. Nemohu k tomu nepoznamenat: Páni soudci, za naplnění dětských snů by se soudně trestat nemělo. Nestalo by napomenutí a pokuta ve výši „půjčovního“? Zvlášť mě zaujalo, že Tři oříšky pronikly i do Spojených arabských emirátů. Dovedu si představit, jak tam zapůsobila třeba zasněžená krajina. Nejmíc ovšem sama Popelka. Téměř revolučně. Ne tak svou poddajností, nýbrž svou podnikavou rázností: jak pádí na koni noční zimní krajinou a lesem, jak střílí z kuše líp než ti kluci z dvorského chovu, a jak si dokáže vystřílet i z nich...

Zhlédl jsem letos Tři oříšky posedmé a nemohl jsem si nepovšimnout, že věk se na tom filmu přece jen podepsal - v několika detailech, hlavně však ve vyšisované barvě. A protože zájem o naši filmovou Popelku neustupuje, vyskytly se dva pokusy o její obnovu. Němečtí producenti nabídli režisérovi Vorlíčkovi, aby natočil remake Tři oříšky jen s německými herci. Lávkou nabídku Vorlíček odmítl. Chtěl-li Němci pořídit remake, ať si jej natočí po svém. Naproti tomu čeští filmaři pohádku restaurovali digitální technikou a Česká televize ji premiérově uvede o Velikonocích. Krátce předtím se má uskutečnit i premiéra nové Cinderelly, kterou v Hollywoodu vytvořil Kenneth Branagh, známý britský tvůrce znamenitých shakespearovských adaptací (např. Hamleta). Budeme tak mít příležitost bezpřístředně porovnat naši „staříčkovou“ a její nově vypulérovanou Popelku s její nejnovější zahraniční podobou, Kenneth Branagh je tvůrčí zjev mimořádný. Přesto však v skrytu duše doufám, že Tři oříšky, šité na míru naší kulturní tradice, i v tomto porovnání obstojí. Ostatně, proč by jedno mělo vylučovat druhé?

Naše domácí i zahraniční televize zhusta uvádějí Tři oříšky o Vánocích. Jejich velikonocní naprogramování nám však připomíná, že v této pohádce nic vánočního kromě zimní scenerie není. Že to prostě pohádka sváteční, pohodová. A to je zřejmě základem jejího úspěšného tažení světem a časem. Statistiky vykazují, že Tři oříšky se tak staly u českých diváků třetím nejoblíbenějším filmem - spolu se snímky S tebou mě baví svět a Kolja. Nebylo by však na čase, aby byly v té domácí i zahraniční oblibě vystřídány filmy novými? ■

ZIMA, SOJKY A SUSEEDIA

Pro ND Marta Moricová

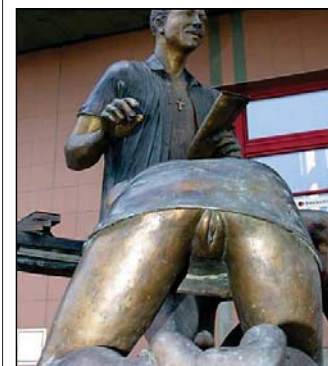
Rána v tomto čase sú u nás na severe rušné. Ako prvé nás svojim škrekotom zobudia modré sojky. Je to párik, ktorý pravidelne chodí na raňajky, obed a večeru. Až keď sa nakrmia, odídu a nechajú miesto aj pre menšie vtáčičky. Tie potom radostne vyzobkávajú zrníčka z krmidla, ale veľa kriku nenarobia. Teraz nás zima zakvačila hneď na začiatku novembra. Pravdaže ešte nemá tú silu, ale... Sedem dní bola u nás snehová búrka. Nuž a tak rána sme začínali s neobčajnou spoločenskou aktivitou. V našom dome nebýva veľa ľudí a dakedy aj týždeň prejde bez toho, aby sme videli nejakého suseda. Nie však teraz. Sneh totiž neobchádza ani naše parkovisko. A tak hneď ráno sa poriadne pobliekame a ideme odhadzovať sneh z áut. Auto treba totiž prestaviť na druhú časť parkoviska, ktorá je už popluhovaná. Potom sa pluh vráti a robí aj tú časť, na ktorej parkujeme. Človek toľkých susedov občajne nestretne, a tak nečudo, že napriek mrazu, vetru a snehu sa rozpútajú rozhovory, ktoré by sa inak nikdy neudiali. Tak som sa napríklad dostala do sice malej, ale predsa len skupiny čitateľov, ktorí si už roky vymieňajú a požičiavajú knihy. A musím povedať, že so medzitým prečítala už tri veľmi dobré, ku ktorým by som sa inak nedostala. Nuž a keď ste už v nejakej skupine, spoločenský život sa značne rozšíri. Pretože o knihách, ktoré si vzájomne požičiavame sa potom, pri ďalšom odpratávaní snehu a prestavovaní áut aj porozprávame. Nehovorím, že zimu sme privítali s nadšením. Ešte stále sme totiž mali pred očami tú záľahu snehu, ktorá nás „obšťaštrovala“ od januára do polovice (alebo konca?) apríla. Ale ako hovorí staré porekadlo, každá minca má dve strany. ■

DO YOU LIKE IT...?

Lea Vivot (born as Drahomira Lea Hekelová in 1954) is a Czech-born Canadian sculptor. She has studied at the Ontario College of Art in Toronto, Ontario as well as Prague, Czechoslovakia, Milan, Italy and New York, United States. Although her main focus is sculpture, Vivot is also active in drawing and printmaking. Vivot's over life-sized bronze sculptures are figurative and often depict families, couples, mothers, children, and other subjects of humanity. Most of her sculptures include benches, which have become her trademarks. The statue located in front of HQ of Czech Lottery Corporation „Sazka“ depicts a young man

and acclaimed sculptor. Her changed name does not reflect her Czech ethnicity, her nationality is being indicated as Canadian - which has not stopped her from picking up an award given in the Czech Republic to famous women of Czech origin. It is too bad, that although a Canadian, her most controversial work is placed in Prague - to put Czechs to shame. Would this work if art be more at home in open, liberal and tolerant Canada - perhaps near the Ontario Ministry of Education?

holding newspaper, where he probably found that he just won lottery first prize. Next to him there is pocket of money on the bench. Why the girl is kneeling in front of him with her head in his lap? It depends on your imagination.

The object "Bench of Vice" was really removed and probably will be sold. Nevertheless I let the watermark here, as I understand one of the role of watermark also like very valuable source of evidence that "sometimes something" was here) ■-bs/vk-Source: http://www.waymarking.com/waymarks/WMAJ74_REMOVED_The_Bench_of_Vice_Lavicka_neresti_in_front_of_Sazka_building_Prague ■

PS: On the internet we can find

Letos v létě jsem se setkal se svým kolegou geofyzikem z Brna. Seděli jsme venku a řeč se stočila na to, že podle geologických poznatků se Kanada a Amerika od Evropy stále více vzdalují. Netušili jsme do poslední chvíle, že to tak trochu poslouchal nějaký člověk vedle nás, až když vyskočil a celý bez sebe křičel: „Vždycky jsem to tvrdil, že se na nás Evropany vykašlou a nechají nás těm Rusákům napospas!“ Mohli jsme se smíchy potřásat, ale on se nedal a hned byl u východní Ukrajiny, které už sebral Putin Krym, stejně jako Stalin nám Podkarpatskou Rus, co bude přistě? Tak je to nějak i s našimi politiky, kteří se dostanou až do nejvyšších funkcí, ale protože oboru nerozumí, komolí svá rozhodnutí tak, že už často sami nevědí, o co vlastně jde.

Jenže my jsme se bavili o geologickém čase, v němž lze sledovat pohyb kontinentů až během milionů nebo miliard let. A také o Alfredu Wegenerovi (1880-1930), ne německém politikovi, ale o geofyzikovi a meteorologovi. Ten byl první, kdo si povšiml, že kontury pevnin po stranách Atlantiku do sebe zapadají, jako by kdysi spolu tvořily jeden superkontinent „Pangea“. Východní břehy Jižní Ameriky lze spojit se západním pobřežím Afriky a také Severní Amerika s Gronskelem doplní okraje Evropy a severní Afriky. Začal proto uvažovat, jestli do té doby uznávaná teorie stálosti (permanence) oceánů a kontinentů je správná.

Amerika se vzdaluje od Evropy

Pro ND Rudolf Jiříček

Ovšem, protože kontinenty tvoří lehké horniny, spočívající na těžších oceánských, nikdo si nedovedl představit síly, které by je uvedly do pohybu. Proto byla Wegenerova teorie zavržena.

Teprve když byly po obou stranách Atlantiku nalezeny i podobné horniny stejného stáří, a dokonce se stejnými fosiliemi, začala nedůvěra ustupovat. Pomocí paleomagnetické metody počátkem 50. let minul. stol. bylo prokázáno, že kontinenty se pohybují a přitom zanikají nebo vznikají oceány. Z toho vznikla nová globální desková tektonika (Plate Tectonics), popisující pohyb pevných litosférických desek po horké a viskozní astenosféře, vyznačující se pomalým plastickým tečením hmoty. Při vzdalování desek od sebe vznikne hluboké riftové údolí, omezené hlubokými zlomy. Do něho proudí ze zemského pláště láva, která oddaluje od sebe pevniny. Z riftu se stává oceánický hřbet, rozdělující oceán na dvě poloviny, uhančující od sebe. Aby se Země nezvětšovala, noří se zase jinde těžší oceánická kůra do subdukčních zón, spojených většinou s hlubokomořskými příkopy. Desky se zde podsouvají pod sebe až do oblasti zemského pláště, kde se natavují a vystupují k povrchu ve formě sopečných kuželů. Tak je tomu např. v Pacifiku. A jak že to souvisí s Amerikou a Evropou?

V době permu až triasu před 280 až 200 mil. lety se vytvořila obrovská pevnina Pangea, obklopená oceánem. Zahrmovala dnešní americký, evropský i africký kontinent. V době, kdy po něm šlapali jurští dinosauři, se začala rozpadat. Celý kontinent roztrhly velké zlomy, které vytvořily hluboké a úzké rifty. Do nich proudily z hlubin mořské lávy, které daly vznik středoatlantickému podvodnímu hřbetu. Po jeho stranách vytvořila ztuhlá láva dno Atlantického oceánu, které se od hřbetu šíří i s kontinenty na opačné strany. Americké břehy se od těch evropských vzdalují dnes rychlostí přes 2cm/rok, což je nepostřehnutelné. Ovšem za 160 mil. let při této rychlosti urazila šířka zvětšujícího se Atlantiku až 3500 km a víc. Riftové údolí rozdělují i Island na západní a východní část, které se od sebe vzdalují a jsou s nimi spojené dosti nebezpečné vulkány. Na ně navazují i hypotézy o existenci Homérovy Atlantidy, která údajně zmizela pod náhlým přívalem vod. Podle některých autorů jižně od Islandu existoval ostrov ještě ve starověku a možná na středoocéánském hřbetu byla i Atlantida. Jiní její tragédii spojují s náhlým roztáním polárních ledovců koncem ledových dob, takže mohla být i při okraji pevnin blízko francouzských břehů nebo u Bermud. Další geologické výzkumy snad jednou podhalí i tyto záhady. ■

CIMRMAN OPĚT NA SCÉNĚ ND

České nebe se rozprostře na scéně Nového divadla o prvním květnovém víkend. Po klasicích ve stylových kostýmech středověku tak skočí divák takřkajíc rovnými nohama do různých období českých dějin, v nichž sehrávají hlavní role hrdinové pevného charakteru a nezdolatel- né vůle o zachování českého národa a jeho jazyka, jakými byli Sv. Václav, mistr Jan Hus, učitel národů Jan

Amos Komenský, novinář, básník a politik - bojovník za národnostní určení Karel Havlíček Borovský (pokřtěný jako Karel Boromejský Oldřich Havlíček), zakladatel českého Soko- la dr. Miroslav Tyrš a věhlasný maršál Radecký (a teď pozor: Jan Josef Václav Antonín František Karel hrabě Radecký z Radče či Johann Joseph Wenzel Anton Franz Karl Graf Radetzky von Radetz, český šlechtic a rakouský maršál, považovaný za jednoho z nejlepších vojevůd- ců 19. století). A aby to nebylo pro diváka tak jednoduché, sáhl si Jára da Cimrman ještě do legend literárních - jakými je praotec Čech a námi všemi milovaná babička Bo- žena Němcová.

My ale víme, že Cimrman je vědec všeho druhu a že nalezne - respektive přinálezne - ještě to, co nalezeno nebylo, takže divák přijde konečně i k novým historickým souvislostem a dedukcím. Oč tedy jde v Českém nebi? - nejposlednější 16. hra autorské trojice Jára da Cimrman - Ladislav Smoljak - Zdeněk Svěrák. Drama zachycuje dobu, kdy na zemi propukla 1. světová válka. Sledujeme ji z nebe, kde se dávno mrtví velikáni českých dějin strachují o osud svého lidu. Debata moudrých se točí kolem toho, kdo má větší zásluhu být vyzdíván na České nebe a kdo ne. A rozhodnout o tom má nebeská komise, jejímiž členy jsou Svatý Václav, praotec Čech a Jan Amos Komenský. Rozpor ale nastane, když J. A. Komenský chce do komise prosadit jako členku Boženu Němcovou... Jak se děj bude vyvíjet? Kdo zná vzdělané, inteligentní a moudré pány tvůrce cimrmanovských her, pak ví, že z divadla vychází diváci naplnění touhou přece jenom si ujasnit, jak to „tam vlastně v těch dějinách bylo doopravdy“, i když těm méně zvidavým postacím, že se nasmlí na několik let dopředu, a že podtitulek hry, který dopsal Jára Cimrman - „hra je vhodná k národním oslavám 28. října“, je více než výstižný.

Vidět svět z několika stran se neopakovatelně dvojici

Smoljak-Svěrák dařilo i za komunismu, a kdo si chtěl tenkrát ulehčit na duši, nenašel k tomu lepší místo, než právě ve společnosti Divadla Jára Cimrmana, která svou historii píše od r. 1967. Odcházel z něho osvobozen od upjatých a předpojatých pravidel s pocitem, že pod tou pokličkou to přece jenom bublá zdravým rozumem. Protože jenom inteligentní a mentálně zdraví lidé mohou dělat tak geniální humor.

Pan Smoljak navštívil torontskou scénu dvakrát, aby hostoval ve dvou hrách, které ještě za doby tvůrčí síly režíroval (v převzaté režii) Pavel Král. Vzpomeně Záškok (napsán roku 1994) a Švestka (napsána r. 1997). Pak další hru Dobytí Severního pólu (vznik r. 1985) velice úspěšně režírovala (a bez asistence ostřílených novodivadelních režisérů, kteří byli tenkrát už v divadelním nebi) Dáša Beláčíková. Vedla si výborně a s ní i několik skálních herců torontské amatérské scény.

Tentokrát se sice také setkáváme se známým jménem - Lenka Nováková, ale v jiném postavení: režisérském. A protože cimrmanologové vědí, že ve hrách si vystačí dramatik Cimrman jenom s muži, byť v ženských kostýmech (pokud je žen vůbec, a tedy spíše vzácné, zapotřebí), tak ženská část Nového divadla se tentokrát chopila všeho ostatního, a dokonce i technických prací, jako je zvuk a osvětlení. Ale o tom všem více přistě s režisérkou Lenkou Novákovou, kterou přejme, aby tu nezkroutnou chasu divadelní zvládla na jedničku.

Premiéra se uskuteční v pátek 1. května ve 20.00, reprízy jako už obvykle v SO 2. května v 16.00 a ve 20.00 a v NE 3. května pouze v 16.00 hodin. Rezervace na tel. (416) 463-3182 anebo emailem nove.divadlo@gmail.com. Hrát se bude v Maja Prentice Theatre, 3650 Dixie Rd., Mississauga.

Divadelním představením tak herci ND důstojně uctí památku talentovaného dramatika, scénaristy a nevšedního člověka Ladislava Smoljaka, který naše divadelní počínání bude sledovat z divadelního nebe již pátým rokem. ■

TEXT A FOTO VĚRA KOHOUTOVÁ A WIKIPEDIA

Vzpomínka SAUER-RIVER CROSSING

7. února 1945

Po několika dnech nutného odpocinku a nového uspořádání jednotek Pattonovy 3. US-Army, zejména 80., 5. a 76. pěších divízií, zahájily tyto útok na německé pozice Westwall Siegfriedovy linie v úseku dolního toku řeky Sauer mezi obci Dillingen a městem Echternach v Lucembursku. Toto byl začátek Porýnské ofenzívy s cílem prolomení linie bunkrů Westwall a invaze do nacistického Německa na tomtéž úseku fronty 2. světové války. Hlavní překážkou se ukázala být řeka Sauer v důsledku tání sněhu v blízkých Ardenách. Vedle silného proudu řeky a rozbahněných břehů ztěžovala situaci minová pole, zátarasy s ostnatými drátem a palba německého dělostřelctva, stejně jako rakety a střelba z automatických zbraní z bunkrů v protilehlých stránkách nad řekou. Protože na celém úseku se nena-

cházela žádná kamenná most, musely americké ženijní jednotky vybudovat za podpory umělé mlhy mosty pro pěší jednotky, aby se tyto mohly spojit s dalšími, které se již nacházely na německém území po přechodu na jiném úseku fronty. Následovaly pontonové a Bailey mosty s ocelovou konstrukcí, po nichž bylo možno přepravit na druhou stranu řeky materiál a raněné vojáky.

7. února 2015

Přesně na den po 70. letech po těch to tragických událostech pozvalo město Echternach návštěvníky k jedinečné události - rekonstrukci přerokování řeky Sauer americkými jednotkami. Tato úchvatná podivná byla zcela věrně předvedena vojensko-historickou skupinou z Holandska, vedenou Jeritem Volkersem v režii lucemburského Národního historického muzea v Diekirchu. Vel-

ký počet návštěvníků tak měl možnost shlédnout historicky do detailu přesně zopakovanou ukázkou stavby pontonového mostu - tentokrát však za mírových podmínek.

Po 90 minutách práce „příslušníků 76. US-pěší divize“ v historických uniformách, byla dokončena stavba mostu a spojeny oba břehy řeky Sauer. Po mostě přešli představitelé německé obce Echternacherbrück a lucemburského města Echternach a uprostřed řeky (tvořící státní hranici mezi oběma státy - pozn. překl.) stí na znamení poválečného přátelství symbolicky podali ruce. Nezapomenutelný zážitek díky našim holandským přátelům!

JAN VANĚK, LUXEMBOURG

Přeloženo z: originálu: <http://www.mnhm.lu/www/deutschland/actualite/sauer-river-crossing/index.php> ■

HOLLYWOODSKÉ DILEMA PŘÍLIŠ ÚSPĚŠNÉHO FILMU

Pro ND Ota Ulč

Film má název THE AMERICAN SNIPER – americký CO? Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (nakladatelství Academia) český ekvivalent nezná a Anglicko-český slovník (Poldauf a kol. 10. vydání) pouze nabízí alternativy „odstřelovač, střelec ze zálohy, záškodník“.

K tématu se doklopýtám poněkud oklikou. Narodil jsem se v Plzni do rodiny maloburžoazní, otec automechanik, motocyklový závodník s vlastní živností, matka ze sousední vesnice v sudetoněmeckém selkém prostředí. Takovým provdáním ovšem zradila svou teutonskou identitu, aniž by jí české přibuzenstvo mezi sebe zcela přijalo.

Vyrůstal jsem dvoujazyčně, což se mi málem vůbec nepovedlo. Jako pětiletý hošík jsem se totiž srazil s nákladním automobilem, lebka pořádně nakřápnutá, pět operací hlavy a důvěrné lékařské ujištění mému otci, že v nepravděpodobném případě mého přežití normální nebudu.

Teprve v dubnu 1945, posledním měsíci válečného utkání, se pořádně trefili, 180 letadel B-17 svrhlo více než 700 bomb, z 125 továrních budov úplně zničena polovina. Krátce nato skončila druhá světová válka a rodná Plzeň, město nejen piva, ale i potřebného vybavení pro Hitlerův Wehrmacht, se těšila pozornosti angloamerických bombardérů, kteří se ale střefovali ledabede. Škodovku, vyrábějící kanony a tanky, vesměs mjeli, zasahovali pokojná předměstí, střecha našeho domu několikrát důkladně požaromocena, okna vymáčená, návratu do postele předcházela důkladná inspekce s odstraňováním střepin.

Při zásahu nádraží utrpělo i naše reálné gymnázium, k oprávněnému járotu žactva pak mimo provoz až do příjezdu osvoboditelů. Ti k nám v podobě americké 16. obrněné divize dorazili za sychravého sobotního rána 6. května. Německý velitel, generál Georg von Majewski, se zastřešil, nikoliv tedy harakiri po vzoru neméně nevitězných japonských spojenců. Američané rozdávali cigarety, čokoládu a nám neznámé žvýkačky. Onen první víkend května 1945 zůstal mým největším životním zážitkem, spolu s posledním víkendem června 1959, kdy se mi podařilo vyklíčovat z klece právě oním západním směrem.

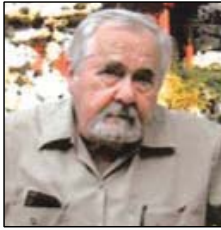
Než se tak stalo, více než dva roky jsem v jednotkách Černých baronů s krumpáčem a lopatou ochraňoval výdobytky socialismu, aniž bych docílil povýšení aspoň na svobodníka. (Porovnejme s kariérou poněkud korpulentního vnoučka Kima, povýšeného na čtyřhvězdičkového generála, či dokonce maršála, jehož ale přetrumfl nemenší civilista Barack Hussein Obama, jenž byl učiněn nejvyšším komandantem všech ozbrojených sil dodávajících americké supermocnosti. Navíc ho v Oslu pokrokoví Oslané okrášlili Nobelovou cenou míru, nyní s údajnou pravděpodobností, že se stane i laureátem za zásluhy v oboru medicíny za svůj

slib, že přestane kouřit.)

Poté v náruči amerických imperialistů a s novým vystudováním jsem se o vojenské záležitosti zajímal a provandroval bojiště druhé světové války v Pacifiku, od Guadalcanalu po Iwo Jimu.

***

S koncem tohoto konfliktu povadla,

až úplně pominula, témata s vlasteneckým, patriotickým zabarvením. O to se nejvýš zasloužila dospívající generace let šedesátých, doba vietnamské války, mírotvůrců typu Jane Fondové a vlastně i Johna Kerryho, nyníjšího Obamova ministra zahraničních věcí. Detailními údaji se zabývá Mark Hemingway v textu s názvem „The American Sniper“ Freakout“ (The Weekly Standard, 2.2.2015), o druhu výtvorů, například od režiséra Briana de Palmy, když ve filmu nazvaném „Redacted“ znicotňuje úsilí bránit se mezinárodnímu teroru, se zdůrazňováním, jak američtí surovcí przni irácké děvčátko a vraždí její rodinu.

Hollywoodští producenti mají ale nemilou zkušenost s tzv. „sand movies“ - filmy „píscičtými, s tematikou afghánskou či iráckou, s končím, kde pisku něco snad více nadějnými jsou filmy uvedené do biografu v měsíci lednu.

Což se právě stalo teď v roce 2015, když došlo k velikánské výjimce, na niž hollywoodští mogulovala a valná většina celebrit reagovala způsobem nejlíp vyjádřeným slovem ambivalence - rozpornost, něco snad vice buď sladkého či kyseleho. Jeden kongresman ve Washingtonu to přirovnal k pocitu zhlédnout vlastní tchyni, jak se v jeho novém Cadillacu z útesu řítí do moře. Čímž se konečně dostávám k filmu s tímto odstřelovačem, který se stal důvodem notné nelibosti až zuřivosti americké politické, důkladně korektní levice.

Jejm tvůrcem-pachatelem je Clint Eastwood (bývalý dlouholetý zákazník mého bratra Gustava, automechanika, v Kalifornii mu pečoval o jeho mercedesy). Eastwood se provinil svými sympatiemi pro Romneyho, Obamova rivala, a vůbec mu nepomohla jeho opozice proti válce v Iráku a jeho pochyby o oprávněnosti invaze Afghánistánu (jako výcvikové báze al-Kájdý, a tím i podílu na zničném mrakodrapu v New Yorku s rekordním množstvím obětí).

Tento film, jehož výroba všeho všudy stála 60 milionů dolarů, se dostal do biografu 16. ledna a za první víkend promítání přinesl rekordní zisk ve výši 105 milionů. Do týdne těch

milionů už bylo 275, z nichž 80 procent z domácího a 20 procent ze zahraničního promítání.

Dosavadní průzkum reakce diváků: hodnocení známkou A+ čili známka výtečná.

Též důkladně uštědřená facka na mravně popuzené tváři liberálů, co se v životě nepotkali s jednoduchým, nábožensky založeným americkým patriotelem, převážně konzervativcem, který se za svou vlast nestydí. Takové typy vskutku ještě nevymřely, mezi ně patřil Texan Chris Kyle s ověřenou zkušeností, veterán příslušníků elitních námořních jednotek SEAL - se čtyřnásobným nasazením v tuze explozivním, převážně islámském nebezpečném terénu.

Televizní osobnost Bill Maher ho charakterizuje jako vlastence-psychopata, však on sám by nikdy nikoho nezabil, takovou odpovědnost přenechává psychopatům Kyleho kalibru, aby ho v případě potřeby před nepřitelem ochránil. Kyle se v onom nebezpečném terénu zasloužil celkem o 162 smrtelných zásahů. Z nich se nijak neraduje, ovšem představa, že tím zachránil nejeđen život svých spolubojovníků, ho těšila velice. Byla ale postižena vědomím, že osud mnohým kamarádům nedovolí, aby se toho mohli dožít. Podíleli se na společném životě, mezi nimi se vytvářely vztahy s ochotou pro toho druhého maximálně riskovat. Ve filmu jsem nepostřehl okamžik slasti ze zabíjení.

The Economist, zpravidla solidní zdroj, se o Kyleovi vyjadřuje (31.1.2015) jako o někom, kdo nepostrádá pocit provinění, pouze lítuje, že svým počínáním nedovedl zachránit život více svých spolubojovníků.

Ovšem nemáme a nikdy nebudeme mít nedostatek pokrytých či obhájců neméně nevábných úchylných hodnot. Ayman Mohyeldin, zahraniční korespondent NBC, například neměl zábrany obvinít našeho snipera z rasismu, hříchu v těchto dobách téměř nejstrašnějšího, aniž by ale vysvětlil onen kardinální rasový rozdíl mezi Texanem a afghánským zemědělcem. Sheldon Richman, viceprezident čehosi jménem The Future of Freedom Foundation, zplodil tvrzení, že autentický hrdina Chris Kyle byl neodlišitelný od mnohonásobného vraha Adama Lanzy, který zabil dvacet dětí a šest dospělých osob v základní škole Sandy Hook v Newtownu, státu Connecticutu. A do třetice Michael Moore, filmař, razantní, nesmířitelný kritik všeho amerického, též multimilionář, odsoudil Kyleho spolu se všemi odstřelovači jako zbabělce. Což zdůvodnil odkazem na svého strýce, za druhé světové války prý nějakým sniperem sazaženého. Tolik Moore, s tváří ponoukající k použití adjektiva porcine, což by ho ovšem jako potenciálního muslimana značně diskvalifikovalo.

Chris Kyle již nežije. Nepadl na bojiště, zasažen kulkou nepřátelského odstřelovače, ale psychicky postiženým veteránem ve vlastních řadách, zpět v domácím prostředí. ■

Sešla se nás docela různorodá skupina lidí a žádný z nich rodilý Hongkongan. Nejbliž k tomu měla asi dívka původem z Číny (jak tady říkají „Mainland China“, neboť i Hong Kong je teď Čína, že), která tu žije už asi patnáct let.

Taky uměla nejlépe kantonsky a samozřejmě velmi dobře mandarínsky. Její přítel, taktó Ital z Milána, je obchodník se světlem: v Číně má továrnu na osvětlovací tělesa pro silnice a dálnice a v Hong Kongu má svou kancelář. Jeho známá, rovněž Italka, žila dlouho v Číně (ano, samozřejmě, Mainland China), teď je asi čtyři roky v HK a učí tu italštinu. Její kamarád je původem z Taiwanu, vyrůstal v USA a tady je asi šest let. Pracuje na tzv. search engines pro internet. Právě byl u něj na návštěvě kolega z Los Angeles, což ho vzal s sebou. No a kromě nás dvou Čechokanadanů doplňoval skupinu kolegu mého manžela (který vlastně celý výlet dal dohromady), taktó Mexičan, který vystudoval v Pensylvánii a na CitlyU pracuje asi deset let. Výtět uzavírá jeho přítelkyně, původem Irka, která

Hurá na Velký klobouk

Pro ND Alena Martinů (2)

sice žije v HK, ale pracovní cestuje neustále po celém světě, a momentálně pendluje mezi HK a Tokyem.

Těchto devět lidí se domluvilo na lunch spojený s výšlapem na nejvyšší horu Hong Kongu Tai Mo Shan (957 m), což Angličané překládají jako Big Hat Mountain. Sraz byl ve 12 hodin u stanice metra Kowloon Tong. Taxikem se mělo dojet na parkoviště v Tai Mo Shan Country Park – hora je totiž obklopena zhruba 1,5 tisícem hektaru vršků a údolíček, které byly v roce 1979 prohlášeny za chráněnou oblast – a po asi tak dvouhodinovém výletu se mělo jet na oběd. Lunch à la mexicana! Vzhledem k tomu, že jsme byli už od 6 hodin vzhůru (že by práce jen jet-lag-effect?), dali jsme si v 11 doma sendvič a ten slibovaný lunch, který vyšel až na pátou hodinu odpolední, už byl pro nás večere. Den to byl nádherný. Ačkoliv jsme si přivezli z Montrealu klobouky, nenapadlo nás vzít si je s sebou, a lednové slunce pod obratníkem Raka práce jen dost páli. Krém proti slunci jsme naštěstí vzali a použili ho dokonce několikrát. Zatímco místní chodí nabalení v bundách a vysokých botách, my jsme většinu dne šli v tričku s krátkým rukávem, štihlá Irka dokonce v šortkách (no, na větrných místech, kde jsme vytahovali bundy, měla husí kůži na nohou) a kolega Mexičan, který je práce jen obalen příměřenou vrstvou tuku, pouze v tílku. Štínu bylo poskrovnu, hlavně ve vyšších polohách. Vršky jsou tu holé, na stránkách rostou nízké keřky a pouze v nižších polohách jsou stromy. Nejsou moc vysoké ani rozvětvené – většina z nich byla vysazena po válce, protože během japonské okupace byly téměř všechny stromy v Hong Kongu vykáceny. Až na vršek jsme nedošli, nechťli jsme se moc přibližovat k vysílací stanici. Stačí, že všichni máme cell phones a sedíme celý den u počítačů! Výhled stejně nebyl nic moc díky větrnému oparu. Raději jsme slezli zpátky na parkoviště a všichni se nacpali do Italkova volva – Irka sice seděla v kufru a Italka na klíně Mexičanovi, ale vešli jsme se! Však do restaurace to byl jen kousek a provoz poměrně malý. Auto mělo volat vpravo – v Hong Kongu se jezdí stejně jako v Anglii na té nesprávné – parodem, levě straně, a mě docela zajímalo, jak se asi Ital vyrovnává s hustým provozem v Číně, kde se jezdí vpravo.

U oběda-večeře se dál povíдалo. Ital si stěžoval, jak Číňani špatně pracují, stále je musí kontrolovat a kvalita výrobků je všelijaká. Irka vyprávěla o pobytu v Etiopii, kde pracovala „před Japonskem“. Káva je tam prý výborná – velký potenciál pro tuto zemi. Číňanka se pohoršovala nad dnešní mládeží (kolikpak jí vlastně bylo let? Všichni ti Číňané vypadají tak mladě!), že si ničeho neváží,

mají všechno a chtějí všechno (a hned), a že neškodí trochu víc disciplíny. Je ještě za jejího dětství mohli učitelé za trest uhodit žáka přes ruce pravítkem – a nebyla to tak úplně špatná metoda. Mexičan si přisáhl z pozice profesora. Na univerzitě záleží jeho postup na hodnocení studentů a ti nemají přísné učitele rádi. Nejlepší hodnocení mají pak ti shovívaví...

Tím se řeč svezla na nedávné demonstrace studentů v Hong Kongu. Americký Číňan z Taiwanu se domníval, že to byla jen vlna, která zmizí a nezbuje po ní v historii ani zmínka... Prý nešlo jen o demokracii, určité ne zpočátku, určité ne všem. Je v tom příliš různých zájmů různých skupin – a Čína udělá vše pro to, aby se na to co nejrychleji zapomnělo. ■ POKRAČOVÁNÍ

19. února letošního roku došlo k barbarské události, obvykle spojované s psychopaty Islámského státu. Holanští fotbaloví fanoušci týmu Feyenoord v jakémsi stupni amoku a ožralství probíhali uličkami Campo Marzio v Římě, až se shromáždili pod Španělskými schody, kde házeli pivní láhve a odpadky do barokní kašny

Když se Gaius Octavius stal synem a dědicem Gaia Julia Caesara v roce 44 př.n.l., poté Prvním občanem a poté Augustem, měl vedle sebe, za sebou a před sebou neustále svého věrného přítele a pomocníka Marca Vipsiana Agrippu, spolužáka ze školy. Byl to Agrippa, který generálově vyhrané Au-

ji odvedl na Martovo pole. A když říkám podzemní, tak tím myslím i pod pahorkem Pinciem. Dnešní Pincio vypadá solidně, jsou na něm hradby i kostely a Medicejská vila, také největší park Říma, Villa Borghese. Ale pod pahorkem je protkáno tunely a lomy. Tunely slepými i fungujícími. Jako bobří se čtyři kopáči prokukovaly na Martovo pole pod Pinciem, a poslední půlkilometr byl na obloucích, které končily u příjímáči nádrže Agrippových lázní. Ano, mezitím, co se stavěl akvadukt, pilná včelka Agrippa nezapomněl a stavěly se první bezplatné veřejné lázně. Vstupní hala, studená místnost, teplá místnost, horká místnost (sauna), bazén - asi jako v každé ulici, ale v mnohonásobné velikosti.

dávku vody, která se jímala do příjímáči nádrže na dnešním náměstí Crociferi kousek od Trevi. Teprve v roce 1570 byla Aqua Virgo konečně obnovena v plné slávě a množství. Byl to přívaděč, který zásoboval fontány po Martově poli.

A tady přichází důvod, proč je Barcaccia v dláždění. Martovo pole je nejníže položená oblast Říma. V 16. a 17. století mohla voda proudit jen samospádem, gravitací. Sám přívaděč vcházel do města nízko položený. Ale místo pod Pinciem (tehdy tam nebyly žádné schody, jen strmá stezka vedla nahoru na pahorek) se už zvedá směrem na pahorek. Po epických bitvách o svůj díl vody z Aqua Virgo v nové městské administraci, do které neustále zasahovali kardinálové, papež a představitelé různých sousedství Martova, také sousedství pod Pinciem kvílelo, že nemají blízkou kašnu a svůj zdroj pitné vody. Jediný způsob, jak kašnu zařídit, bylo jí dát pod dláždění, aby do ní mohla voda proudit z jímací nádrže na náměstí Crociferi. Jinak se to prostě nedalo vyřešit, aby se zachovalo správné převýšení jímací nádrže nad kašnou. Berniniové provedli vše elegantně a s citem. Aqua Virgo dodnes zásobuje kašny a umělecké fontány po Martově poli. Kašny na Piazza Navona, na via del Corso, u Pantheonu a mnoho jiných. Dnes je jímací nádrž dramatická Fontána di Trevi, postavena skoro o padesát let později než Barcaccia. Barcaccia se tak liší od těch ostatních, že je uměleckou a turistickou podivnou po staletí bez vandalského poškození. Místo pod Španělskými schody se stalo doménou Angličanů, hledajících uměleckou inspiraci v 19. století. Hned pod schody je dům, kde zemřel básník Keats, je tam anglická čajovna, zásobovaná vodou Aqua Virgo, o které se tvrdí, že je to na nejčistší a nejkřivější voda z celého Říma. Asi lokální patriotismus, protože totéž se říká o Aqua Marcia, obnovené v 19. století.

Voda stále plyne do Barcaccie

Pro ND Eva Firlová

Barcaccia. Skoro 400 let stará Barcaccia prošla nedávno očistou a její bílý travertin září v temném dláždění. Pivní láhve sekaly do barokní krásy, než ty zhůvěřilé davy stáčila policie pozavírat. Římané i Holanďané byli zděšeni. Holandský velvyslanec se omluvil, holanďští restauratéři památek nabídli pomoc zdarma, a Itálie požaduje kompenzaci za škodu teď vyčíslenou na 5,3 milióny eur. Co je na té kašně tak vzácného?

Turistická trasa v Římě je přímočará. Začíná na náměstí sv. Petra přes baziliku a Vatikánská muzea, pak přes most na piazza Navona, odtud k Pantheonu a pak přes via del Corso k fontáně Trevi, odkud se dá dojít přímou cestou ke Španělským schodům, nebo se otočit doprava a zamířit k památkám Fóra a ke Koloseu.

Okolí Španělských schodů je velmi módní a mondénní část Říma. Zde se odehrává drama Římské jaro paní Stoneové, zde si Audrey Hepburn koupila pod schody zmrzlinu, kousek odtud je španělská ambasáda a naproti schodům je via Condotti. Via Condotti s hlavními stany firm jako je např. Versace. Ve výkladních skříních těchto renesančních a barokních domů, krásně renovovaných, se objevují ty nejmódnější kreace těch nejmódnějších návrhářů. Bez cenovek, samozřejmě.

Pod Španělskými schody z 18. století, které se jmenují Španělské, ač na nich žádný Španěl nepracoval, je kašna Barcaccia, ošklivá bárka v překladu. Na rozdíl od jiných kašen, tak liberálně pohozených po celém Římě, je kašna zapuštěná do dláždění. Ve velkém oválu bazénu je travertinová říční bárka, prodávárlé. Uprostřed bárky je sloupek, odkud prýští voda. Voda prýští do bárky, ze které dérami padá do bazénu. Tento tesaný obraz je až neskutecný a dokazuje mistrovství Pietra a Gian Lorenza Berniniho, otce a syna, mistrů baroka, kteří kašnu navrhli a provedli v roce 1627. Berniniové dokázali s mramorem a travertinem úplně zázraky.

Nápad s bárkou je dodnes záhada. Pověst říká, že když se v roce 1598 zvláště silně rozvodnil Tiber, pod pahorkem Pinciem byl až metr vody, a když voda ustoupila, nechala na místě starou, prodávárlou bárku. Což bylo ovšem skoro 30 let před dokončením Barcaccie. Zvídaví lidé se také ptají, proč je kašna zapuštěná do dláždění na rozdíl od těch jiných kašen se sochami a slony a obelisky po celém historickém Římě. To je ovšem otázka, která se dotýká události 1600 let předtím, než byla Barcaccia postavena.

gustovy bitvy, a byl to Agrippa, který po skončení občanských válek udělal inspekcí římské městské infrastruktury a dal jí do pořádku po letech zanedbalosti. Nechal stavět a dohlížel na opravu stok, akvaduktů, nechal stavět obchodní střediska a chrámy. Nejen v Římě - jeho stavba Pont du Gard, součást akvaduktu do města Nemausus (Nimes) v jižní Francii je stavba současně užitečná i krásná - celkové v římském duchu.

Agrippa v jednom kuse vymýšlel, jak udělat svého přítele, a později také tchána Augusta, ještě populárnějšího mezi občany. V 1. století př.n.l. byly v každé ulici soukromé lázně, kde se občané srocovali, omývali a drbali sousedy, politiky atd. Vstupné se platilo většinou tou nejnižší mincí, quadrantem. Agrippa měl nápad. Udělat opravdu velké lázně a platit je ze státní pokladny, které by byly pro veřejnost zadarmo. Místo na svůj nápad našel na Martově poli. Martovo pole, Campus Martius, je záplavová niva v obří Tiberu. Starověké Římany by ani nenapadlo tam bydlet, ale v Agrippově době tam stály veřejné budovy. Už stálo Pompeiovo divadlo se zahradami a malou senátní budovou, stávovalo se Marcellovo divadlo, stály tam různé chrámy božstev, o kterých si Římané mysleli, že jim bude lépe mimo vlastní Řím (jako chrám bohyně války Bellony), byl tam poněkud osuštělý volební prostor, Saepta (ovčinec - jak typické) a také místo, kde se vyměňovaly žetony za obilí, circus Flaminius, což nebyla závodní dráha, ale místo, kde se formovaly triumfální průvody. Tedy samé veřejné budovy, štěrkové jámy a mnoho pramenů, ba i bažinatých míst. A když se Tiber rozlil, zatopil Martovo pole. Nikdo nebral tragicky - byly to veřejné budovy, po vodní se prostě uklidily a život šel dál.

Agrippa si byl vědom, ovšem, že na takové lázně, jaké měl na mysli, nebudou stačit prameny na Martově poli. A voda z akvaduktů, která zásobovala vlastní Řím, se nemohla odvést jen tak, chyběla by.

Agrippa vyhnal partu inženýrů, aby hledali silný pramen vody, který by se dal převést na Martovo pole. Parta to brala jako výlet. Jako obvykle, vydali se do Albánských vrchů, odkud už do Říma proudilo několik akvaduktů, takže louskali slunečnicová semena a zkoumali půdu.

Asi 15 km po via Collatina potkali dívku, která byla docela zmatená houfem dychtivých hledačů vody. Poptali se jí, jestli neví, kde by našli zdroj dobré vody, a k jejich značnému překvapení měla pro ně odpověď. Ukázala jim místo. Kopáči rozkopali místo, až byli málem smetení pořádnou dávkou vody. Stříkající voda byla zrocena betonovou jímkou a podzemní tunel

Kde Agrippovy lázně stály, lze snadno určit i dnešnímu turistovi. Příčná ulička jménem via della Ciambella blízko chrámu Santa Maria della Minerva měl svým jménem překvapila - Bábbovková ulice. Uprostřed Bábbovkové ulice lze odvídat zvláštní a celkem směšnou stavbu. Nad čínžákem se klene půlka starověké klenby, druhá půle je zřícena, pravděpodobně zabudována v základech čínžáku. Ta půlka klenby vypadá vsuktu jako půlka bábbovkové formy. Byla to vstupní hala Agrippových lázní. Zajisté by se potěšil trvanlivostí své stavby a důvěřivostí stavitelů čínžáku, že se jim ta druhá půlka té bábbovkové formy nezříká na dům.

Aqua Virgo, akvadukt Panny, pojmenovaný po dívce, která zdroj ukázala, fungoval bez problémů až do roku 537 n.l. Gótové, kteří obléhali Řím, přerušili akvadukt pomocí obléhacích beranů. Na Aqua Virgo nemohl, tunel byl pod zemí. Zato obránci si říkali, že by se tím tunelem mohli Gótové dostat do města a zavalili ho sami. Bez vody se na římských pahorcích nedalo žít, obyvatelstvo se dílem odstěhovalo do Konstantinopolu, dílem se stáhlo k řece Tiberu a pramenům na Martově poli, a tak vznikl středověký Řím soustředěný na místě, kde by starí Římané nikdy nebydleli. Řím plný zašlé slávy, pečí, které proměňovaly mramorové sochy ve vápno pro hnojení políček, Řím, kde lidé vytrhávali jakýkoliv kov, kde ho našli - zánik civilizace je nepřijemná věc. Hlavně Řím, který žil a smrděl. Lidé věděli o Aqua Virgo a během staletí se pokoušeli tunely otevřít, ale nikdy se to zcela nepodařilo.

Proces restaurace Říma jako rozvíjejícího se města začal papežem Martinem V. v roce 1420. On a jeho nástupci si byli vědomi, že obnovit přítok vody znamená obnovit Řím, obnovit autoritu církve. Papež Martin obnovil slabou do-

Samozřejmě, dnes s našimi elektrikou poháněnými pumpami by rozhodně nebyl problém postavit kašnu jako ty ostatní, tyčící se do výše a stříkající sloupy vody ještě výše. Jaká by to byla ale škoda! 99,9 % z toho skoro 12 miliónů turistů mířících do Říma by ani nenapadlo něco poškodit, dotknout se jinak než s účtu prastarých kamenů a soch a staveb, které představují 2700 let Věčného města. Ale ta jedina desetina procenta dokáže, že brzo se nebude moci chodit prakticky nikam, a vše bude možno odvídat jen z dálky.

Myslím tím třeba toho pitomého Rusa, který se snažil vyřít do Kolosea své velikánské iniciály; tohle mu přišlo drahé, neboť pokuty za poškození památek jsou teď až 50 tisíc eur. Rus dostal pokutu 25 000 eur. Hale ta jedina desetina procenta dokáže, že brzo se nebude moci chodit prakticky nikam, a vše bude možno odvídat jen z dálky.

Kamkoli člověk v Římě jde, neustále slyší vodu. Vodu fontán, kašen, malých užitkových sloupků, kde si nabere do láhve vodu. Řím prostě byl a je postavený na vodě, a tím nemyslím žádné zaviněné ropou řeku Tiber, ale lidský důmysl. ■

NOSITEL DOMOV (NEW HOMELAND) – CZECH AND SLOVAK (EVERY THIRD WEEK)

Vydává Masaryk Memorial Institute, Inc., 450 Scarborough Golf Club Rd., Toronto, ON M1G 1H1. Řídí tiskový výbor MMI.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvek zkrátit, redakčně upravit a rozhodnout o jeho event. zařazení. Z předplatného nevyplývá předplatiteli nárok na umístění jeho článku do novin. Anonymy neotiskujeme.

Názory prezentované v uveřejněných příspěvcích nemusí vyjadřovat stanovisko redakce ani MMI. Nevyžádané rukopisy a fotografie redakce nevrací. Redakce neposkytuje žádné informace o autorech.

Redakční rada: Lanny Rosický (ČR), Barbara Sherrifová (konzultantka jazyka anglického), Jiří Grosman a Miloš Krajný (Toronto), Josef Skála a Jiří Adler (Vancouver), Alena Martínová (Montreal), Eva Firlová (konzultantka jazyka českého, Sudbury). Archiv na webu www.masaryktown.ca Webová prezentace Alena Kottová

Masarykův ústav (MMI) je nevýdělečná (not profit) organizace. Jejím posláním je udržovat české a slovenské kulturní tradice a obohacovat tak život kanadské veřejnosti.

Kancelář Iva Ječmen tel: (416) 439-4354 (ÚT, ST, ČT), office@masaryktown.ca

Roční předplatné: Kanada \$ 61 CAD, USA \$ 83 USD, ostatní \$ 110 US. Šeky zasíláte laskavě na adresu MMI. Ceny inzerátů sdělíme na požádání.

Tyto noviny byly vybrány Národní knihovnou ČR jako kvalitní zdroj, který by měl být uchovávan do budoucna a stát se součástí českého kulturního dědictví. Stránky jsou archivovány několikrát ročně a jejich záznam je součástí České národní bibliografie a katalogu NK ČR.

Šéfredaktorka a grafická úprava Věra Kohoutová C (647)608 1713 Píšte vera.toronto@gmail.com

NOSITEL MASARYKOVY CENY UDELENÉ ČSSK V KANADĚ V ROLL 2007. LAUREÁT CENY MZV ČR GRATIAS AGIT Z ROKU 2013.

Hostýn čeká v létě na Vaše děti!

OD NEDĚLE 5. ČERVENCE DO SOBOTY 25. ČERVENCE.

Povede jej již potínáček Josef Maxant. Ceny za jedno dítě jsou \$395/týden, \$765/2 týdny a \$960/3 týdny. Každé další dítě ze stejné rodiny má 10% slevu. Pošlete na tábor svoje děti nebo vnoučata, určitě se jim tam bude líbit. Pro tábor hledáme vedoucí k dětem a kuchařky. Přednost mají minulí účastníci tábora. Odměna podle dohody. Zájemci volejte tel. (450) 465-4844, nebo emailem camphostyn@gmail.com. Více o táboře Hostýn: www.hostyn.org.

Fotografie z dětského tábora r. 2014 na internetu: 1.: http://1drv.ms/1mQt1ab; 2.: http://1drv.ms/1lipgJA. Některé fotografie či videa: www.youtube.com pod heslem „Camp Hostyn“.

IT technician, 49, hledá hodnou partnerku přiměřeného věku do společného života.

Tenis, lyže, kolo, kamera, foto.
Tel. (416) 688-5575
cambik@hotmail.com

Restaurant Praha na Masaryktownu

tradiční česká, kanadská i eurokuchyně, svatby, nedělní obědy, příležitostná a rodinná setkání, recepce

ST - ČT 17.00-22.00 PÁ 17.00-23.00

SO 17.00-22.00 NE 12.00-22.00

450 Scarborough Golf Club Rd.

volejte 416.289 0283

Rezervujte si místa telefonicky.

KŘÍŽOVKA PRO VOLNOU CHVÍLI

SVĚRUJE SE JEDEN LOVEC DRUHÉMU: „Představ si, v neděli jsem šel na lov a zapomněl jsem si vzít pušku!“ „Nepovídej, a kdys na to přišel?“ „Když jsem ... (tajenka).“				Vojenský odvod (zastarale)	Pesčí potřeby	Oiga (domácky)	Zkratka klubu atletů	2. DÍL TAJENKY	Kurýr	Cizokrajná dřevina
Vypuštění hásky na konci slova										
Švihák Poledníková značka										
Mužské jméno	Jevištní závěs	Stejnokříd- lý hmyz 1. DÍL TAJENKY					Vysoká karta Německý „kůl“			
Základní společenská jednotka							Severské muž. jméno Hlodavec			
Pokyn psovi						Mazlík (řídec) Citoslovice vybědnuť				
Ve vlastním domě						Vymáhání výkupného Podnik v Trutnově		Zúžená část rostlinného listu	Ženské jméno	
Španělská exkrálovna						Piráti Druh syntet. kaučuku				
Mořská ryba							Vření Stolec panovníka			
	Skupina jedoucích cyklistů	Svatozář (řídec) Nacisty od- stran. Židů					Magnetofono- nový píseň Kód Sierra Leone			
Panenka							Část obce Zbečický Citoslovice rozsvícení			
Maďarská podoba Alžběty						Žen. halena (zdrobněle) Kód Etiopie				
Norský prozaik a básník						Název hásky Sidlo Šalom, ostrovů		Předložka Ukazovací zájmeno	Botanický rod javoru Jednotky jasu	
Pokryt vřstvou zlatá								Mužské jméno Mírochrouť		
Žabka smyčce										
Zušlech- tění železa										
Zápor										

ŘEŠENÍ KŘÍŽOVKY:

Svěruje se jeden lovec druhému
"Představ si, v neděli jsem šel na lov a zapomněl jsem si vzít pušku!"
"Nepovídej, a kdys na to přišel?"
Když jsem... (tajenka 1, 2)

Pomůcka: Aola, hald, Salz, Srln, taco

Webová stránka MMI:

www.masaryktown.ca

Předplatné novin na adrese:

MMI NOVÝ DOMOV
450 Scarborough Golf Club Rd. Toronto ON M1G 1H1

Roční předplatné:
Kanada \$ 61 CAD
USA \$ 83 USD
ostatní \$110 USD

SVĚRUJE SE JEDEN LOVEC DRUHÉMU: „Představ si, v neděli jsem šel na lov a zapomněl jsem si vzít pušku!“ „Nepovídej, a kdys na to přišel?“ „Když jsem ... (tajenka).“				Vojenský odvod (zastarale)	Pesčí potřeby	Oiga (domácky)	Zkratka klubu atletů	2. DÍL TAJENKY	Kurýr	Cizokrajná dřevina
				A	P	O	K	O	P	A
				S	E	L	A	D	O	N
Mužské jméno	Jevištní závěs	Stejnokříd- lý hmyz 1. DÍL TAJENKY		M	E	R	A	È	S	O
Základní společenská jednotka				R	O	D	I	N	A	S
Pokyn psovi				A	P	O	R	T	M	A
Ve vlastním domě				D	O	M	A	H	A	L
Španělská exkrálovna				E	N	A	K	O	R	Ž
Mořská ryba				K	A	M	R	A	L	A
				A	U	R	A	T	A	P
Panenka				P	A	N	N	A	S	R
Maďarská podoba Alžběty				E	R	Ž	A	B	L	Ů
Norský prozaik a básník				L	I	E	F	N	A	J
Pokryt vřstvou zlatá				O	Ž	L	A	T	I	T
Žabka smyčce				T	A	C	O	K	O	S
Zušlech- tění železa				O	C	E	L	T	U	C
Zápor				N	E	A	R	O	P	E

NOVÝ DOMOV - OBJEDNÁVKA PŘEDPLATNÉHO

O věk do 60 let O nad 60 let O nad 70 let O nad 80 let

Nový odběratel O do 60 let O nad 60 let O nad 70 let O nad 80 let

Předplatné Nového domova \$.....

Dar tiskovému fondu MMI \$ ..... Přikládám šek na \$.....

Jméno a příjmení .....

Adresa .....

Poštovní kód..... Telefon .....

Email.....

Šek zašlete laekuvě na:
Nový domov, 450 Scarborough Golf Club Rd.
Scarborough M1G 1H1, ON
Roční předplatné: Kanada \$61 CAD, USA \$83 US, ostatní \$110 US

Děkujeme dárcům za jejich velkomyšlnost.
Info: vera.toronto@gmail.com, call 647.608 1713

Newfoundland - 10 Days

Ask about our 12-Day tour that includes Labrador

'The Rock' is yours to explore on this dramatic tour offering historic tales, a unique culture, and world famous hospitality.

2015 GUARANTEED DEPARTURES:
July 5, 10, 17, 23, August 5

PRICE: Double: \$3,595
Single: \$4,195

PRICE INCLUDES:

- ✓ Return airfare from Toronto
- ✓ Deluxe motorcoach transportation
- ✓ 9 nights accommodation
- ✓ 9 breakfasts, 5 lunches, 6 dinners
- ✓ Daily sightseeing as listed in the itinerary
- ✓ DeNureTours Tour Director
- ✓ Connections Program (ask for details)

Book by April 6, 2015 and SAVE \$100 per person

Prices are per person and HTF is extra. Call for flight prices from other Canadian cities.

DeNureTours
For the Young at Heart

For more information, or to make a reservation contact:

UNIGLOBE
Enterprise Travel

Tel: 416 504 3800
Toll Free: 1 800 825 7577

Monday to Friday: 9:00 AM - 5:00 PM

INTERNATIONAL TRAVEL provides travel service

YOUR NEXT VACATION IS WAITING FOR YOU

Building memories, one vacation at a time... Call us today and let us help you with your next vacation planning. We will help you build those memories with luxury and adventure cruises, romantic honeymoon packages, safaris, exotic island getaways and tours. Fulfill your travel dreams with your next trip. Contact us today for our comprehensive and up-to-date specials so we can narrow your choices for your perfect vacation. We are looking forward to making your next trip a memorable one, so CONTACT US TODAY and you can get packing!

Good News!

In addition to flying to Prague during the Summer season, Air Transat introduced direct flights to Budapest as well starting June 18 until October 08. It is a great destination for passengers traveling to Slovakia. Pamper yourself and fly "Club Transat".

email: agatha@intertravel.ca

web www.intertravel.ca

Follow us on Facebook: www.facebook.com/inttravel
Tel: (416)922-7775 or 1-877-922-8775 cell (416) 939-6118

Please note our new address: 600 Sherbourne St., suite # 301, Toronto Ontario M4X 1W4 (across the street of Sherbourne Subway Station). Very convenient location with subway access or parking behind the building.

Travel with confidence,
Travel with us!

TICO Registration # 50016556

FINANČNĚ VÝHODNÁ PÉČE O CHRUP A OBLIČEJ
DR. BEN RAKUŠAN praxe v Kanadě, Velké Británii a ČR
Černá labuť Dental Centre (vedle OD Bílá labuť)
Na Poříčí 25, Pha 1 tel.: +420 775 931 775 rakusadental@gmail.com www.rakusadental.cz

Web MMI a archiv Nového domova
www.masaryktown.ca

The world is a much smaller place.
Jet Airways provides excellent connections to Prague and Vienna.

jetairways.com

Enjoy unmatched comforts every time you fly Jet Airways. Relax in our lie flat beds in Première or the comforts of our Economy, savor the sumptuous gourmet meals and a handpicked selection of wines.

Unwind and relax with our award winning in-flight entertainment. With our interline partners, we take you to your preferred destinations. Therefore, next time you fly to home, fly Jet Airways.

For further inquiries and reservations please visit our website: jetairways.com, call your travel agent or call our toll free reservation number: 1-877-835-9538

Flights to Prague	Dep.	Arr.
Toronto - Prague (Daily)	1830	1035/1100*
Prague - Toronto (exc 3, 7)	0655#	1235

Flights to Vienna	Dep.	Arr.
Toronto - Vienna (Daily)	1830	1200
Vienna - Toronto (Daily)	0705	1235

* Next Day via OK/SN. # via OK.

JET AIRWAYS

European sectors to/from Prague operated by Czech Airlines/Brussels Airlines, and to/from Vienna operated by Austrian Airlines. Schedule may change without notice.